پۆت زۄنہِ ؤتھ......
سُنیتا رینہ پنڈت

پۆت زۆنہٕ وُٲتھ......

سُنیتا رینہ پنڈُت

پۆت زۆنہِ وُتھ......

سُنیتا رینہ پنڈت

مہاگن ایپارٹمنٹ، شالیمار گارڈن،
صاحب آباد، (یو۔ پی)

کِتابہِ ہُنٛد ناو : پوٚت زوٗنہِ وُتھِتھ......

مُصنِف : سُنیتا رینہ پنڈت

تیداد : 500

چھپن وٗری : 2004ء

مول : 250 روپیہ

کمپیوٗٹر کمپوزِنگ : رِنکو کول (2595136)

کِتاب میلنگ پتاہ:

ا۔ وَے بھوپز کاشن، سوٗری وِہار، بوری، جموٗم۔

۲۔ مہاگُن ایسٹیٹس، شالیمار گارڈن، ساحبِ آباد۔ یو پی۔

۳۔ کِتاب گھر، کنال روٗڈ، جموٗم۔

۴۔ کِتاب گھر، مولانا آزاد روٗڈ، سرینگر۔

پۆت زۄنہِ وۄتھِتھ موٚت بولہٕ نوٗوم
دَگ للہٕ ناٲوم دَیہِ سنٛزِ پرٛیے
لَلہِ لَلہِ گران لَل وُزٕ ناٲوِم
میلِتھ تَس مَن شرٛوشیوٚم دیٚہہ

—لَل دید

وبۄار

یتھ کتھِ منٛز چھُنہٕ کانٛہہ تہٕ شک کہِ غزل چھےٚ اَز کل چہِ کأشرِ شأیری منٛز باوٕژ
ہُنٛد اکھ پُر اثر تہٕ پُرکشِش ذٔریہٕ۔ چاہے اَز کلُک عأنٛلم تہٕ عأقل شأیر کٔریٚتن
شار گرٕنکۍ تہٕ پرٕنکۍ رنگارنگ تجرُبہٕ۔ الیکٹرانِک میڈیا چہِ خأہشن مُطابِق بدلیٚتن سہٕ
پُنٛن رنگ تہٕ رِپھ تہٕ گٔریٚتن ناٹک۔ غزل چھُ اَز تہٕ تَس حیأتی ہُنٛد جام چاوٕ ناوان۔
زَن تہٕ ووٚتھِ اَنان نارٕ بزِیہٕمن پان چھپہِ دِنک حوصلہٕ دِوان۔ أچھو بولہٕ نادان،
موختس مالہٕ کرناوان، بال ژھنڈِتھ بالہٕ یارس پیٹھ جانہِ عزیو نچھاور کرناوان، وۄیہہ
وتھرِ ننچ تیٚہہ بخشان، بالہٕ دامنٛز وٗنی دیاوٕ ناوان، ژیٚہنکۍ ڈٔرہچہٕ یلہٕ ترأوِتھ اَسمأنی وُڑد
کرنہٕ بدلہٕ زندگی ہُنٛد ٹیوٗٹھ موٗڈُر پرزٕ نادِنچ کل کَڈان۔
ہتہٕ ہُد بن ڈٔریَن ہُنٛد سَفر طے کٔرِتھ فارسی تہٕ اُردو زبأنی ہُنٛد پڑانہٕ وار
نالہٕ کَڈِتھ تہٕ دوٗرِ چھکِتھ چھُ اَز کأشُر غزل نہٕ صرِف بالغ سَپدِنچ ژبنہٕ وَن دِوان بلکہٕ
حَیت تہٕ موضوع اعتبارٕ حساس لوٗکن ہُنٛد دھیان پانس کُن پھِرٕوان۔ مرحوم موتی لال

ساقی صابن دۆن کہِ جناب رحمان راہی چھُ کأشر غزلہِ ہُند اِمام تنہٕ گۆڈ ریہ
ترٛ ہہ مَر۔ اَز چھنہٕ کأشر غزل کٔشیرِ تام محدوٗد بلکہِ کٔشیرِ نبرَ اوٗدھم پوٗر، راجوری،
جومہِ، پنجاب کِمن کیٚنٛژن شہرن، ہماچل پردیش تہٕ دِلہِ منٛز تہِ چھِ کأشرِ غزلہِ ہنٛدی
دِلدارہ اتھ شارِ صنفہِ وژھِ وأنٛجہِ لول بران۔ تہٕ زیوٗ پیٚٹھ ہیٚوٗن لایق اِضافہٕ کران۔
پتِمن پَنٛژہن وٕرِیَن منٛز چھُ کٔشیرِ نبرَ مرحوم موتی لال ساقی، ارجن دیو مجبور،
مکھن لال کنول، پریم ناتھ شاد، جواہر لال سروٗر، شمبھو ناتھ بٹ حلیم، کاشی ناتھ
باغوان، بال کرٛشن سنیاسی، موتی لال ناز تہٕ سُنیتا رینہ وغارٕ شأیرو غزلہِ لول
ورتومُت تہٕ وتھکہِ سوچ تہٕ فِکرِ ہتی مُتأثر سَپد تھ نوٗزُک جذباتن تہٕ احساساتن منٛز
ویٚژارُک گُلالہٕ پھولہٕ رووُمت۔ ضروٗرت چھےٚ ییٚمہِ کتھِ ہنٛز کہِ أزی کِس ییٚتھ
کھرِ ولد بندوٗقی ورتاوس منٛز سَپد غزل ٹھوس زِندگی ہنٛدِس توٗنتل گنوِی پتھرِس پیٚٹھ
قدم ٹھہراونس یوٗگ تہٕ ہوہس گیٚجہِ گنٛڈنہٕ بدلہٕ کر زندگی ہُنٛد ییٚتھارتھ یانے پزر زِندگی
ہُنٛد شرٛ نگار۔ لوٗکھ وأتی زۆنہٕ پیٚٹھ۔ تکنیکہٕ کہِ تُجربأتی دورِ منٛزِ نیرِتھ چھُ اَز اِنسأنی
سوٗچ پرمپرادادی وِشواسن ول گُٹن دِوان۔ پتھ روزُن گومُت نالہٕ مَتہٕ رٹُن۔
بہٕ وَنہٕ ییہِ کتھ وثوقہٕ سان کہِ سوٗن اَز کلٛیک کوٗشر غزل گو شأیر چھُ وقتٕچ
نزاکت سمجِتھ غزلہِ ہُنٛد پزتھ شار وچٛارِ کہِ یارِ بلہٕ نأپہٕ ناوان۔ ضروٗرت چھےٚ کہِ
زندگی ہُنٛد شِتھفیار تہٕ وُشنیر، کرتیٚچھر تہٕ منیٚچھر، کامیأبی تہٕ ناکأمی، سادِل تہٕ ٹھُگل،
زیٚوٗن تہٕ مَرُن، پھُلیہِ یاوُن تہٕ گٔنٛڈی زال، نظرِ کرم تہٕ دادِ سوخن دِن اَسہِ زندگی
زُونٛچ پریرتھ۔ تِکیازِ سارِوٕے کھوتہٕ حسین چھِ زِندگی زُوٕنکی کیٚنٛژہہ موٗللی ژیٚہہ۔

ڈۄنیگ تام گر سُنیتاجی ترٛےٚ شارٕ مجموعہ چھاپ، "چنار کے آنسو" 1998 عیسوی، "رِہج یاد" 2001 عیسوی تہٕ "سوٚنزل" 2003 عیسوی۔ "پوٚت زۄنہٕ ؤتھتھ " چھُ یِہُند ژۄریُم مجموعہ۔ غزلن ہنٛز سومبرن۔ سُنیتاجی چھےٚ 1967 عیسوی انت ناگہ زامٕژ۔ یانے مالِنۍ چھس انت ناگکۍ تہٕ باگنۍ چھےٚ آمٕژ کمرازس منٛزٕ تہٕ وُنی کینہس چھےٚ شالامار گارڈن صاحب آباد اُتر پردیشس منٛز سکونت پذیر۔ انت ناگ ڈِگری کالجہ پیٹھ چھُن 87-1986 عیسوی منٛز بی۔اے پاس کوٚرمُت۔ خاندر کوٚرُن 1992 عیسوی منٛزٕ تہٕ بالہٕ کرٛشن چھس دٕیَن ویٚتٛمت کھوٚنہِ للہٕ وُن۔ سوچھےٚ اکھ گرٕہست زنانہ شرٕ ودکاٹُشر بٹہٕ گرٕکی سأری لوٚأزمات پالان تہٕ زِندگی بامانے بناونہٕ خاطرٕ اَدیچ سادھنا کران۔ سبزرا، پزرا تہٕ شوزرا چھس باگہِ آمٕژ تہٕ ادبی محفلن منٛز چھےٚ اَزکل سرگرمی سان حِصہٕ نوان۔ اَچھن منٛز چھس اَڈٕ پھوٚلی خاب رواں دَوان۔ برتھا چھُس لولہٕ وول، قدرٕ دان تہٕ مایہٕ بوٚرُت۔ یوٚہے چھُ وَجہ پھولہٕ وُنہٕ لالہٕ زارٕچ یَمبرزل دُنٛتھ چھےٚ شبدٕ سادھنایہٕ ستۍ ماحول مُشکاوان۔ یہ چھُ دراصل تس دَیہٕ سُند دِیُت۔ اَندرٕ وُزنی۔ گاہے چھےٚ محبوٗبس ستۍ ہم کلام سپدان، گاہے تس سألہٕ مٕتۍ سٕندی گون تہٕ صِفت گنٛزران۔ گاہے خط و خالکۍ تأریف کران۔ گاہے تہنٛدِ اَمارٕ پوشن مالہٕ کران، گاہے گچھِ کُٹھس فرشِ مخمل گرِتھ بڑنری گنٛزران۔ گاہے لَرِ پان سأوِتھ رازِ دل باوان، گاہے منہٕ نادان پژانہٕ کتھِ یاد پاوان تہٕ گاہے زمانکۍ سِتم دیتھرِتھ اَچھو موٚختہٕ ہاران تہٕ حسین خابن پننہٕ نیو اَتھو موچھِ موٚرن کرنس پتھ مجبوٗر سپدان...... لیکن سُنیتاجی ہنٛز غزل چھنہٕ عشقہٕ

وۄنہِ ہارس تانی محدوٗد۔ تٔمۍ سُند سوٗچ فِکرِ چھُ اکوہمہِ صدی ہِنٛدِس گٹہٕ زوٗلِس تہٕ نوِ سامراج وادی نضامہٕ کِس زلرِ زالس منٛز ہینہٕ یتھ تہٕ بۄژنہٕ پکنٕچ کل گنٛزراوان۔ تٔسند زِہن چھُ بالغ آسنٕس ستۍ ستۍ بیدار۔ سو چھےٚ زندگی ہُند پزتھ مولُل ژۄ ہ زوٗن یژھان تہٕ زۄنہٕ خاطرٕ چھِ آژار۔ وۄنہٕ اوتہٕ لول تژشوٗ بے نہایت ضروٗری۔ تٔسنٛز لولہٕ باوتھ چھےٚ نوزُک، جذباتی، پُرکشِش تہٕ پُراَشک اتھ چھنہٕ کانٛہہ شک۔ نہایت سادگی سان بے جھجک چھےٚ سہ پنٕن رازِ دل تہٕ حالِ دِل بیان کٔرتھ حسین احساسات کتھ کرناوان۔ زبوِ دِتھ بولہٕ ناوان، لول ورتاوِتھ جانانس لولہِ لکہٕ ناوان۔ تٔسنٛز اکھ خوبصورت یاد، وصلکۍ رنگین ژِہی، کتھ ژ اکھ نظرن ہنٛز ٹلہٕ تژاو۔ گاہے ژھوپہٕ تہٕ گاہے ڈُنٛہِ گمجار چھُ ہژدیہِ کِس سمنٛدرس موجزن بناوان۔ یہِ گیہ اکھ کتھ۔ زِندگی ہُند اکھ پہلو۔ لیکن ڈہمہِ صدی ہِنٛدِس دوٚیمِس پنٛژہمِس منٛز آیہٕ غزل کڈرِ زِندگی سبٹھاہ نکھٕ۔ ذہن گو آور کتھن مانہِ ژاران تہٕ کھری لد وتَن ہِنٛدی ڈھری نہہ ناوان۔ زِندگی ہِنٛدیو گوناگوں مسأیلو، زأتی تجربو تہٕ مشاہدن اوٚن غزلہِ ہِنٛدِس مزاجس منٛز بدلاو۔ غزلہِ پرٲو اکھ نوٚہیت تہٕ زندگی۔ سُنیتاجی ہِنٛدِس کلامس منٛز تہٕ چھُ یہٕ صحت مند بدلاو نظرِ گژھان۔ سو چھےٚ زمانس ستۍ ستۍ لرِ لوٚر بژونہہ پکان۔ زأتی تجربن، سوچ فِکرِس تہٕ ٹیٹھس پٔزرس غزلو ہِنٛدیو شارو ڈسۍ آکار بخشان۔ سو چھےٚ رِوایت تہِ پالان۔ لول تہِ ورتاوان۔ حساس تجربن ہنٛز باوتھ تہٕ کران تہٕ ستی ذہنکۍ دریچہ یلہٕ تراوِتھ تہٕ کتھن مانے ژأرِتھ غزلہِ ہِنٛدِ بن شارن وۄنہٕ ارکہِ گوبرِ تہٕ سٔنٛزٕ ستی مول کھاران۔ مَسلن یم کینٛہہ شار چھِ غور طلب:

لَفظن مَنٛز اَز قاُد بہٕ کرِ ہَتھ

اَنہارُک وۄن آسُن لاُزِم

جذباتن ہُنٛد سپر رَچھوَ اُسی

احساسُک نکھ آسُن لاُزِم

پڑھ رِژھراوِنی کرِٹھ کتھاچھےَ

ذہنس وونہِ ڈکھ آسُن لاُزِم

بیٚیہِ اَکہِ غزلہِ ہنٛدی یِم شارُ چھُ تو کھ:-

ژٕچھر زِندگی ہُنٛد چھُ ہرِ والنس گٔیت

بوچھر گوژھنہٕ حاُوی گوٗھُن گالنس گٔیت

چھِ لاچارٕگی آوِ رِتھ تھاُوی ہتی اُسی

نٕفس اُس ڈٕہرِتھ چھُ دبو پالنس گٔیت

نہَ پَشہِ نُے نہَ ماتم نہ کزیشُن نہَ روشُن

جگر یاتہٕ گوٚژھ تیوٚت بوٚ ڈژالنٚس گٔیت

سُنیپتا جی ہنٛدِس لولہٕ وبہٕ ہارس چھِ پٔنٕنی تیٚہہ، پٔنُن آسُن، پٔنُن آ کزشن، پٔنٕنی نزاکت، پٔنُن وَچھِ ڈشیٖر۔ باضے چھےٚ اُچھن ہٕنٛز تلہٕ تژاوِ ے وَچھن زبو بخشان تہٕ عبارت چھےٚ ہز دیہِ کِس اُنہٕ پٕٹس پیٹھ عیان سَپدان۔ بوٚمبر گنگراے یا پوٗشرِی گتھ، پھٕلیہِ یاوُن یا بُلبُل مَوٗر، نیچہِ سبزار یا آرِ گزژُن۔ گٔتجہِ بول بوش یا دِگنہِ وَنوٗن لےَ

ڈٕز ناوان اَتھِ گرٛزٕس پٮ۪ن یا یٔنٛدرٕ کٔتِن، غرض پزتھ مارٔی موٚنٛد ژیوٗ ہ چھُ عشقہٕ والیٮ۪ن مالہٕ پھرٕوان۔ داوس چھُ لگان عاشق تہٕ داوس اتھِ چھُ سوزان شٮ۪چھ۔ قرار چھُ ہوان ژھیف تہٕ یقرار چھُ بنان خاب۔ اکھا کھ گرٕ چھےٚ بنان قہرٕ عذاب تہٕ عاشق چھِ سپدان پھلوٲے۔ غزل چھےٚ یمن انموٗل ژٕہن بران لول۔ سُنیتا جی ہٕنٛدٕ بن عشقیہ غزلن منٛز چھُ سیٹھاہ خوبصورت زیو دِنہٕ آمُت۔ یمن غزلن ہُنٛد مجٲزی پہلو چھُ سیٹھاہ جاندار۔ پزٕ یہٕ ڈٕن، پژھ یوٗن، زیٚرٕل۔ یہٕ چھُ زیٚر دِتھ زن نیٚنٛدرِ وُزٕ ناوان۔ لیہٕ اَنان تہٕ گوتری ہٕنٛدِ تجربک تہٕ باوٕ ژھنٛدِ تھرُک اِحساس کرٕناوِتھ زن تہٕ مانسرٕ شرٛان کرٕناوان۔ ڈٕچھوٚیم کیٚنٛہہ شار کتھٕ چھِ پرٕن والٮ۪ن سٕنٛد جبس زن تہٕ مہتھ نوان:-

پٲرٕ زانےٚ ڈٕج تہٕ چیٚشمن آب ہوٗکھ
پان پنہٕ نٕے از مےٚ ازماوٕن پٮ۪یم

دگ مےٚ چاۄنی ٹاٹھ چھم یکہٕ وٹہٕ زرٕو
سوکھ ژےٚ گٔیت پنہٕ نٕے ژھکھ تھاوٕن پٮ۪یم

ترٕٹھ تہٕ ژاٗجم منٛدٕ بن گٹہٕ کار ڈٕچھ
گزٕ تہٕ دزٲلیس کوٚت وتراوٕن پٮ۪یم

باگہٕ چھامیٚے پزتھ یوٚگس منٛز زِنٛدٕ دزٕن
ووٗنی مےٚ شُنٛدٕوٗرک تۄر چھاوٕن پٮ۪یم

نیلہِ وَٹہِ ہے چھو کھ کڈِتھ ووٗنی بوٗچھ ژلیا

رِکنہٕ تھزر لٔلہِ ہُند مےٚ پلہِ پاوُن پیٚم

حقیقت بیاٗنی یا دیٚہہ ٹلہِ وِنی طنزیہِ باوتھ چھےٚ سُنپتا جی ہند بن غزلن پزٕیہ وُن نوٗو اَنہار بخشان۔ یہ طنز چھُ کُنہِ عشقہِ وبٕہ ہارس سٟتۍ وابستہٕ تہٕ کُنہِ کھٔنڈی پھٹ اِنساٗنی جذبس سٟتۍ۔ کتھن ہُند خاٗلص احساس چھُ دگہِ ہندی تیونگل وُہہِ ناوان۔ شہرن ہُند ہوٗل ہالے، تیز پھٔہلاو، مشینی دورِچ دَوِ دَوِ، نقلی زندگی زٕنچ مجبوٗری تہٕ پَراجیہِ ہُند احساس۔ یہاٗے چھےٚ أزکِ چہ دورِچ پہچان۔ مشینہِ ژوپ اِنسان کلہٕ کاپہِ سان۔ حدِ بیٛٹھی غولاٗمی وبتر اوِچ مجبوٗری تہٕ پامال گاٗمژ اِنساٗنیت۔ اَما أزیک غزل گوشاعر رِکتھ روزِ یمو اثراتو نِشہِ بدٕ ؤن۔ سوچِ فِکرِک کینٛہہ پیچ دار پہلو بنیاے موضوعِ غزل۔ وجوٗدی مساٗیل آے ووتلِتھ تہٕ عصری آگہی بنیہِ اہم گامن روٗدووجوٗد، گامن روٗدحُسن، گامن روٗدسبزرتہٕ پزر، گامن رأوسادگی تہٕ شرافت اِنساٗنی قدرَن آیہِ لتہٕ موٗنڈ کرنہٕ۔ گامن ہندی شرٕودگرٕ آے چھکرنہٕ۔ پاتھلی وَتہٕ پدبن بنیاے تپلہ سڑکہٕ۔ رام لیلا ژِج مند چھت، نانہِ بُڈی بب گیہ ہےَ بنگہٕ۔ گام آے شروکان تہٕ ٹمٹمن لوگ چلے جاو۔ یہِ چھُ زندگی ہُند اکھ حقیقی اِحساس یتھ زبو دِوان سُنپتا جی چھےٚ لیکھان:-

شہرن زَر پیو شورِ ے شور

رأوِ ے لکٕولن ہنز پہچان

دم پھٕٹ شکلن ہنز بستی

باسان کُنہِ چھنہِ خوش اِنسان

بسٔنس لسٔنس رِکو تژسان

لبتی گاٗہو ینٛتہٕ داٗران

جدید دورس منٛز ییم معاشرتی تبدیلی رونُما چھِ گوٚهان ۔ یا گٔمٕژ چھِ تِمہٕنْد سٟدسیوٚد اَثر رِتھٕ چھُ غزلہِ ہٕنْدِس رِوایتی زاٗوی جارس حقیقۆ نکھٕ أنتھ بُتراٗژ ہُنْد کٕژ تجٕھر تہٕ منٛچھر بخشان ۔ اَمیک اِحساس چھُ سُنٛیتا جی ہٕنْدٕین کیٚنٛژون غزلن ہٕنْدی شار پٔرتھ پانٕے سَپدان ۔ تٔمہٕ چھِ وجوٗدی مساٗیِل وِبٕژارِ کِہ اعتبارٕ غزلہِ نوبر بخشان تہٕ اتھ ہندی زباٗنی ہٕنٛز وِبٕژار پٕز دھان گوٚتاپہٕ نکھٕ اَنان ۔ اکھ گہٕن وِبٕژار چھُ یِوان ژٕھوٹرِتھ دون مِصرن ہٕنٛزِ بندشہِ منٛز پیش کرنہٕ ۔ مضموٗن تازٕ آسٕنٛس سٟتۍ سٟتۍ اگر گرٕژ ہٕنٛز نزاکت تہٕ لفظن ہُنْد وَرتاوتہٕ مِلاوٹہٕ رۆس شودتہٕ وِبٕژارِ مواٗفِق آسہِ ۔ شار چھُ کھسان ٹارِتہٕ باوتھ چھٕنے یِوان مولہٕ دٕنہٕ ۔ ؤچھِو سُنیتا جی ہٕنٛزِ اکِہ غزلہٕ ہٕنْدی یِم شار:

شُدرٕچ ژھوپہٕ گٔیہِ سنٛرٕچ آن

بوٗزن تِکیا چھُکھ نادان

داربن ہانکل کٔیاہ تھاوَکھ

واوٕچ ژھوپہٕ گٔیہِ بوٚڈ طوٗفان

ژھوپہٕ گٔیہِ روپہٕ ہٕنٛز وَقتس پٮ۪ٹھ

قلمٕچ ژھوپہٕ گٔیہِ زنمن ہان

زٮ۪وِ رۆس نٔرگو دوٚبٕے سُند کھر

للہِ ہٕنٛز ژھوپہٕ گٔیہِ زنمن زان

سُنیتا جی ہند بن غزلن ہندی کینٛہہ شار چھِ یقیٖنَن موٗللِوفن پارٕ ۔ نیپہ نیپہ کرٕ وٗنی یم شار چھِ سیٹھاہ خوبصورت تہٕ پُر اثر ۔ لفظٕ وبوٗ ہار چھُ موضوع مُطابق کرنہٕ آمُت ۔ مانے تیچ وُستھ تہٕ گہرأی تہِ چھِ تہٕ رِوایتی تصور چھُ دقیچہٕ نزاکژ مُطابق مُنفرد اَسلوٗب ہیتھ فِہامُشکاوان ۔ شار پرِتھ چھےٚ دُبارٕ پرٕنچ کل گنان ۔ من چھُ گوٗھان ہر شسں تہٕ زُون چھُ زٕژٕ تژ اوان ۔ سُنیتا جی چھےٚ اکثر ژھوچہِ بحرِ منٛز غزل لیکھان ۔ سو چھےٚ شۆد کأشُر لفظ ورتاوس أنتھ گنہِ نہایت سادگی سان تہٕ گنہِ سنجیدہ طور پنہٕ نٮ۪ن انوبھوٗن یا ذٕہنس منٛز ووتلیمٕوٗن اِمیجن آکار بخشان ۔ وُچھوِ یم شار، کتھٕ چھِ سانہِ ذہٕنٮ۪نک گٹہٕ زوٗل گاشہٕ راوان :-

ٹارِ کھوٗت ماتَس وُچھو میوٗنے تھزَر
یا چھُ نظرن تل تمُس اَسمان وُچھ

کُملأوِتھ موٗہکی پأژھی جگر
مس پیالہِ برِتھ چھم چاوُن از

سہَل کتھ چھےٚ پھِر تھُر گُرن اُنہ پٔژ ہے
مگر کوٗت مُشکِل چھُ اَنہار منٛزُن

نقدِ پرس تھف گُری تھےٚ بیوٗتھ
اَتھ چمن برکھٕ نے کھاوُتن ہان

سُہ ہرگاہ میانہِ گرٕ ئے پےٚ پڑژھی زانٛہہ
ژۆنٛی زٕ بس رات گیہِ شہرٕ ے سوتر اُوِتھ

پنٕہٕ کٕنکھ خوددار دِل گُنہِ قمتس
پنٕنہِ وِزِ تَس آبہٕ رۆسُتے کژور گو

آدم زاُژہنٛزِ حیوانٛی حرکژواوٚن سانہِ زندگی منٛز منٛدی نبن اَنہِ گوٚٹ۔ گرٕ بار ترٛاُوِتھ پیو ژلُن تہٕ ژلان لگی چھمبن تہٕ چھارَن۔ نٛوی سامراج وأدی سأزشی نظامُک زہر پیو اَسہِ بے گوناہ لۆکن ژالُن تہٕ ہٹہِ والُن۔ اِنسانٛیت گیہِ رُسواتہٕ سور گیہٕ دارَن لگی باہ منٛز کلف۔ ٹاسہٕ رائے ڈژھ ژوپأری۔ وِستھا پنٛچ دگ للہٕ وان وأژانت ناگہٕ کہِ اَکہِ ریٚشی گرٕچ کوٗرتہٕ ہندوارِ کہِ اَکہِ بارسوٗخ بٹہٕ گرٕچ بژ انٛدٕ گنٛز شالہٕ مأر گارڈن اُتر پردیش۔ تقریباً ژون لچھن لۆکن ہنٛز دگ چھےٚ سُنیتا جی ہنٛد بن کینٛژن غزلن ہنٛد بن شارن منٛز اوٚش ہران دژہنٛژھ گژھان۔ غزلہِ ہنٛدِس سانٛچس منٛز وبستھا پنٛچہِ دِگہِ ہُنٛد اِظہار اوس پژ یوگ کہِ اعتبارٕ اکھ نٛو وٕ اِضافہٕ۔ اکھ نٛو تجربہٕ یوسہٕ اَز کأشرِ شأیری ہنٛز اکھ جاندار تہٕ باماٗنے ژٕنڈٕ ڈُنٛتھ وٕسجار پژ اوان چھےٚ۔ سُنیتا جی ہنٛد بن کینٛژن غزلن ہنٛد بن شارن منٛز چھےٚ وستھا پنٛچ دگ زن تہٕ ڈہان باسان۔

یَتھ میٚنٛو تل کِتیاہ لال ژھوٗنگِتھ
کانٛہہ جُتنہِ گُروِ ڈژ ناوٕ وِ کانٛہہ
گرِچ وتھ اُس نہناوِتھ
پنٛیہ لیس پَرژھاے کتیاہ کرٕہو

راتہٕ بِکس رازس وُچھِم چنٕد خاُلی اَز
وَٹھ گوٚمُت جِگرس اُچھن مَنٛز اُرژر

دوٗر تامتھ نظرِ گوٚژھِ ہے کانٛہہ پکان
زاُنی کارا میانہٕ وطنُک ہم سفر

وانٛج وأرِس مَنٛز چھےٚ نزاکت
گرٕنے مَنٛز وأران مےٚ وۄن مَس

وٕقتٕچ کتھ کرنَس چھےٚ مناٗہی
قلمَس کیاہ کھۄژ ہان مےٚ وۄنمَس

بلہٕ ٹکی چھِنہٕ اِمکان مےٚ وۄن مَس
گلٕنکی ہتھ سامان مےٚ وۄنمَس

سُنیتا جی چھےٚ کاشُر غزل شاُیری مَنٛز پرارتھنا پرکھ غزلہِ مُسلسل لیکھِتھ اکھ رٕژ ربوایت سگہٕ وان۔ یہٕ چھُ دراصل تُسنٛد اِخلاقی تھزٕ رتہٕ بجر۔ تمہِ تہذیبُک سۄن اثر یُس تِمس مالِنی گرِ چھُ باگہِ آمُت۔ یہٕ ساُنی میۆ چھےٚ سبٛٹھاہ زرخیز۔ کمن گولابن چھُن پھولنُک شرف بخشُمت تہٕ اَمی میۆ ہٕنزِ خوشبویہٕ ستی مُعطر سَپدِتھ چھےٚ شاعِرہ پَننہِ یُوٗ دِتہٕ پژھِ ہٕنز یِژھ بادتھ کران:-

مےٚ سبزٕ رٕچ وَتھ رٔٹُم پتہٕ وَتھ
سلامت ئے سفر تھۆوی زیٖم

تھزر سوچس دِزبم تیوٗ تاہ

نداِمتکۍ اَثر تھوٚی زبم

مےٚ چھےٚ یتھ سینہٕ ہے اندر

جذب کوٗر مت یہ بدتے رُت

سنر شدرُک عطا گرٚی زبم

شراتکۍ بجر تھوٚی زبم

دوہس ویتارنک پہراتہٕ راتس ژیتھ دِنک طاقت

تہٕ شامس کل صُبح پھوٚلنِج عبادتکۍ سحر تھوٚی زیم

اَزچہِ کاشرِ شاعری منٛز چھُ سنپتاجی پٔنٕن خاص مُقام حاصِل۔ تہندِ خاطرٕ چھےٚ شاعری پانٕنی پانس منٛز عبادت۔ سو چھےٚ گرٕہست تہٕ پالان تہٕ شارتہٕ ونان۔ وارِیاہ ٹُھری چھِ بُتھِ یوان مگر تس چھُ وٚیَن حوصلہٕ ہِمتھ سو چھےٚ پننہٕ دلٕ ہارٕ کہِ مینٛچھرٕ ستی پٔنٕن اوندپۆک میٹھرٕ اُوِتھ کتھن مانہِ ژاران تہٕ وتن ٹُھری نہٕ ناوان۔

کاشُر غزل وتکہِ مزاجہ مُطابق نٔوِین موضوعاتن ستی وابستہٕ کرنس چھُ تمُند دیُت اہم۔ زبانٕی ہُند ورتاو چھُ طیٖس پٔٹھ۔ کم کھوتہٕ کم لفظ ورتاوس اُتھ چھےٚ سو اُکِس سکِچ بناوَن واجِس چتر کارٕ ہِنٛز بومِکا ادا کران۔ وارِیاہ کینٛہہ چھُ پرٕن وٲلی پنٛدِس بالغ سوچس پٔٹھ مُنحصر روزان۔ مےٚ چھےٚ ووٚمید کہِ یہ شارٕ سومبرن کھسہِ پرٕن والین ٹارِ تہٕ سنپتاجی پزٕ اوِمحنتُک پھل تہٕ سُہ گوآتم سنتوش۔

"میں تو جانوں کہ میرے بعد بھی میری یاد کرے کوئی" یہ احساس چھُ تس کرمہٕ سادھنایہِ ہُنٛد وزت دارِ نأوِتھ تہٕ سنتوش بیول وٕونأوِتھ آنند پھل پراونٛچ کل کڈان۔

مےٚ چھُ دوٗر ژٕلن ژھبن وِتھ رِشتن
کینٛہہ پٔرأوِتھ پتھ گٔن تراوُن اَز

25/فروری 2004 عیسوی

بھوشن لال کول
ڈی لِٹ

بڑۄٹھہ گنہِ ہردم باسُن لٲزِم
دوریر چون تہٕ آسُن لٲزِم

لفظن مَنٛز اَز قٲدُ بہٕ کرِہتھ
انہارُک وۄن آسُن لٲزِم

جذباتن ہُنٛد سیر رَچھو أسی
احساسُک نکھِہ آسُن لٲزِم

چھےٚ ژےٚ دِلچ آواز تہٕ ژٕنٛز
چھےٚ ہمراز تہٕ آسُن لٲزِم

پڑھ رِژھراوِنی کرِژھ کتھا چھےٚ
ذیٚہنَس ووٚندِ ڈکھِ آسُن لٲزِم

وبقار روٗچھ مےٚ امار گوٗلم
مےٚ کرنہٕ ژوٗلم تہٕ کیٛاہ نہٕ ژوٗلم

مےٚ بارسس اون وجوٗد چوٗنے
مےٚ قودرتک تھوٚد پئٔن ہا پوٗلم

جواں دِلچ لےٚ مےٚ نالہٕ رٕٹمےٚ
شُرِل رٕچھم، چون بُجر سنٛبھوٗلم

مےٚ چانہٕ لرِ دِیٛتھ گرُک سہٕ مانے
مےٚ دار چانے برُک سنٛبھوٗلم

اَزل ژٕنے گیٛت شولہٕ وُن موٚنگُم تَس
بَجر پٕٛژن دِتھ سہٕ عرشہٕ کھوٗلم

دِلچ اَدا چھےٚ مےٚ قودرتک ڈِیٛت
قدٕر گرُم سونہٕ روپہٕ مہٕ توٗلم

☆

نَہ چھہِ ہوپکہِ اَز تاثیرِ بلان
نَہ چھےٚ کولہِ رادن پیٹھ ترٚیش ژَلان

یوچھہِ پیٛٹھ بڈٕپھٕ اِنسانس
ایماپکہِ اَنزلہِ چھنہٕ سُہ پلان

رَختس وقتُک گوو یوٚت اثر
نظرن ہٕتیمن چھنہٕ نظرٕ رَلان

اِنصاف کرن وولےٚ وُچھےَ
گوٚہن پیٚتھین اَتلاس ولان

ییٚتہِ ڈھیر سوالن گاٹٕتی اَز
وُٹھ پھیشان ییٚتہِ چھی لۆکھ کلان

وحشی گوٚوٕ اِنسان گاٹُل کیُتھ
جَنگلن ٕمن آسن لۆکھ ژلان

☆

دِلس، دیدن تہٕ دامانَس نبٕک پھأللاو آسُن گۆژھ
رٕتُن گُثیت وُچھتہٕ اِنسانس ہَنا ٹھُہراو آسُن گۆژھ

بہٕ تھوٕہا عالمَس پأغام کھٕنٕز کھٕنٕز ناوٕ چانے اَز
یوٗگن یُس کالہٕ اوٚ برس ڈالہِ ہے تیٚتھ واو آسُن گۆژھ

وژھر سرِیک تہٕ تاپٕچ تیٚہہ وُٹھن گُمجار شبنم ژُے
مےٚ جامن زۆنہٕ پٕچھِ چے رأژھُنڈ پأراو آسُن گۆژھ

نمی چشمن تھٔوِتھ قأیِم چمن آباد أندژُیم گوو
اَندر سوچس سمٔندر گۆژھ چٔنس دٕریاو آسُن گۆژھ

ژٕ پژارکھ راز جِگرُک ہیتھ تہٕ باسی میون آسُن نیتھ
خیالَن چاو گۆژھ چانین تہٕ میانین چھاو آسُن گۆژھ

بے خبر پأٹھن پنٛنگ اَنہٕ مانہٕ وُچھ

شب چھُ سومبران رووُمت سامانہٕ وُچھ

یا چھُ صُبہُک خاب تَس پیوُمت ژٕتس

ژھینہٕ گوٚژھِتھ یاتےَ گوٚمُت دیوانہٕ وُچھ

ٹارِ کھوٚت ماتَس وِچھو میوٗنے تھزٕر

یا چھُ نَظرن تل تمِس اَسمانہٕ وُچھ

خوف چھُم خاموش نظرن ہُنٛد سنٛٹھاہ

چھُم چُکاوان اَز پرٛتم اِحسانہٕ وُچھ

تَس پزٕر بزٕونہہ کنہٕ چھُ زہرُک پیالہٕ زَن

تَس چھُ وُنہٕ لسنُک تہٕ اَکھ ارمانہٕ وُچھ

کل سَہ میانی ہیٚتھ چھُ وزٕاُمت گرِ توے

وُتھ چھِ تَس میےٚ کُن وُچھِتھ لرزانہٕ وُچھ

سو

سوے مےٚ چِگرس مَنٛز کھٹِتھ تھاوِنۍ گۆژھم

یا سو نرِ پیٹھ لرِ مےٚ اَز ساوِنۍ گۆژھم

فائصلَن ہیٚنٛز زِندگی کوٚت نیِیہِ خَبَر

یا مےٚ پانس سٟتۍ پکناوِنۍ گۆژھم

شامہِ اَکہِ ییٚتھس تہٕ نامن گژند گرٕم

چانہِ پنہٕ بڑوٗٹھے عقٕل راوِنۍ گۆژھم

موت کر موٚنگ زِندگی کأنٛچھِم پگاہ

اَکھ دۆہا موٚہلتھ مےٚ بیٚیہِ تھاوِنۍ گۆژھم

ماجہِ ہیٚنٛدی دودِ گٲگرٕ ژیٚتیس پیٚمتۍ خَبَر

تژیشہِ گوٚل وٚنکین مےٚ سوے چاوِنۍ گۆژھم

أنہٕ پٔٹہٕ کَس أوِجارَس رأچھ گر

زِندگی پانٔے مےٚ پأراوِنۍ گۆژھم

روخصتک دوہ کیاز گوو یۆتاہ لوٗٹ

ییتھ گرس مَنٛز راتھ اَکھ چھاوِنۍ گۆژھم

باس پنہٕ گٔے دیاوَنس گٔیت گژھِ اُسن
آو نئے ئلۍ ہاوَنس گٔیت گژھِ اُسن

اَسنہٕ موٗجوٗب چھنہٕ ضۆرۆری خوش دِلی
بے رُخی ژھۆپراوَنس گٔیت گژھِ اُسن

ییٚلہِ میشعَن ہُنٛد اثر ذیہنَس پیٚیی
دِل تیٚتھے اَزماوَنس گٔیت گژھِ اُسن

لوٗکہٕ اَرساتس اَنٛدر ژینکھ گنیر
اَکھ أکِس وِدٕناوَنس گٔیت گژھِ اُسن

وُنہِ چھِ أسۍ گُنہِ کران کھُلہٕ ڈُلہٕ اُسن
لُکہٕ ہیٚڈُن شژوپراوَنس گٔیت گژھِ اُسن

بسنَس لسنَس رِکو ترسان

بُستی گاٮ۪مژ پیٚتہِ وآران

بَر دِتھ کیٛاہ کرِ سرٕ وَن تم

اِروٕر گاٮ۪متی پیٚتہِ دیوان

تارَکھ نب کھو گٹہٕ کارَن

بدرنگ گومُت چھے اَسمان

شہرن زَر پیو شورٕ ے شور

رأوٕے گُلکَن ہنز پہچان

دَم پھُٹ شکلَن ہنز بسُتی

باسان گُنہِ چھنہٕ خوش اِنسان

شاٮ۪ہکہِ زوٗلہٕ چھےٚ نُنی بسُتی

سِری یَس آسَن یم مُنٛدٕ چھان

☆

پنہٕ پھیر بدل گوھ راتّس مَنز
گلہِ زنمک اَکیے ساتَس مَنز

ژیتہٕ ژین تہٕ ووندِ رَچھ سیر سنبر
پرٕ گوھ نہٕ گوھُن جَذباتَس مَنز

دِنہٕ واُلی ووُنُم اَز ویژھ ناُوِتھ
حق گوھ نہٕ منگُن خاُراتس مَنز

ییلہِ تیرٕ چ کاُم سوخَن کرنے
زھوٗ ننمگلہِ زِ بَس تُھی ساتَس مَنز

تَظرن کر نَظرٕ رَلن بوٗزو
چھنہٕ ییژ ہمتھ وُنہِ ذاتس مَنز

وِہہ دِتی گوھُن ووہی اِنسانَس
پژھ چھا تاپچ وُہراتَس مَنز

☆

وارِ پنہٕ نُے دِل مےٚ اَزماوُن پیٚم

یاوَنس کوٚت پھیر ہیٚناوُن پیٚم

پأرزانیٚ ڈُج تہٕ چیٚشمن آب ہوٚکھ

پان پنہٕ نُے اَز مےٚ اَزماوُن پیٚم

دگ مےٚ چأنی ٹأٹھ چھم اِکوٹہٕ زَرَد

سوکھ ژرےٚ گُیٚت پنہٕ نے حِسُک تھاوُن پیٚم

ترٹہٕ تہٕ ژاجم منڈٕنین گٹہٕ کار وُچھ

گرٹہٕ تہٕ وژایَس کوٚت ویتراوُن پیٚم

باگہِ چھا میٚیے پژتھ یوٚگس مَنز زِنڈٕ دَزُن

ووٗنی مےٚ تنٛدوٗرُک تَوَر چھاوُن پیٚم

نیلہٕ وٹہٕ سِیے چھوکھ کَڈِتھ ون بوچھِ ژَلیا

کِنہٕ تھزَر للہِ ہُنٛد مےٚ پَلہِ پاوُن پیٚم

آمہِ پنہٕ میٚیے ناوِ لوٚم یُٗوکال گوو

ووٗنی مےٚ شُدرُک روخ تہٕ بدلاوُن پیٚم

گوٚھِ گرٛیشمس رژِ کھٔنڈی شرٛاوٕن اَز
گُمہٕ شیٖہلَن رُمہٕ ووشلاوٕن اَز

آکاشہٕ وٕسنٛ گوٚھ آبہٕ جوٚیا
بُرٛاَژ گوٚژھُم نوٚو یاوٕن اَز

ہَوہس دٕوہک تأسیر گوٚھِن
شَمشیرِ زٕخم بٕلراوٕن اَز

مےٚ چھُ دوٗر ژٕلُن ژھیٖن دِتھ رِشتَن
کینٛہہ پرٛأوِتھ پتھ گٔن ترٛاوٕن اَز

زیوٚ ژٕھُم کینٛہہ چھُنہٕ واے تمیٚک
اَچھرو عالم اَلراوٕن اَز

گُملأوِتھ موٚہکو پأٹھی جِگر
مس پیٛالہٕ بٔرِتھ چھُم چاوٕن اَز

رأژن گوٚژھ اَز سوٗنٛہری گاش
لأگن موٚنگ سورُے آکاش

ناگس دوپنَم جَر تارکھ
پۆرِ کرَے چونُے فرفاش

ژیڈ کر لالو صُبحَس تام
بسئَس لایق گوجھِ آکاش

اوٚنگجن پٹھ تارکھ گٔنٛزراو
أکِسے پہٕرس مَژ پھوٚل گاش

پگہے زَگہِ ہُنٛد رازِ تبنکھ
دوٚپمَس دوہ کھَنٛڈ کر برداش

تا جَس جُری زیم رَژِ رَژِ لال
رازِ گدِ تھوی زیم موٚت آکاش

☆

واو ٹاربن پیٹھ چھُ ژلہٕ وُن دوہ أزیُک

وقتہٕ بزٕوتھے آسہِ پھولہٕ وُن دوہ أزیُک

راتھ راوٕر سرِیہ کھسنس زاگہِ بِیہہ

نتہٕ چھُ دَگ ہش وأنسہِ للہٕ وُن دوہ أزیُک

موکھتہٕ چشمن ہُنٛد ژٕ بلَمس کیُتھ سوٗنٛر

دٕور شٕدرس ہتی رَلہٕ وُن دوہ أزیُک

ژٕورِ ژَلہِ روخصت ہیئَے لوتہٕ پأٹھی اَز

سورگہٕ عرشَس پیٹھ چھُ پلہٕ وُن دوہ أزیُک

دوہ أزیُک ژیُٛن چھُ مولہٕ وُن راز ہیوٚ

بأزیگر ہیوٚ آسہِ ژھلہٕ وُن دوہ أزیُک

یاد

ؤُچھ تہٕ جِگر بڈٕروُوم کوتاہ
واُرِد گرٕ اَپنوُوم کوتاہ

ماُتھِ گُلبوٗ سومبراویم نیاُمو
بُنگرِ نٕرٕبو ورتوُوم کوتاہ

ماٗلِنٕو بڑاندس پیٹھ لوکچارَس
اِچھِ دارِبن ونہٕ نوُوم کوتاہ

زُوٗنہِ موٗنگم مہارازٕ وَلیس ہیٗو
لیٚہ اُنٕی اُنٕی وولسوُوم کوتاہ

زٕبنہٕ وِزِ ترٛاُوِکھ اُشٕر دِٕرایا
سُے آنگُن اَسنوُوم کوتاہ

ثَن مَن پُشرِتھ یَتھ گرٕ بارَس
لوہ لنگرٕ ے پکہٕ نوُوم کوتاہ

نالہٕ متہِ زٕڈٕ تھے ووٗن بیہٕ راجن
ڈٕکھ جِگرس پَل تھوُوم کوتاہ

☆

آش جوابَن ہٕنٛز ہیتھ پٔژاربہٕ
ڈھیر سوالَن گٔری گٔری ہاربہٕ

ڈُٹھ تٕژ پرأوِنی تَس چھٕنہٕ خبرٕ ے
زٕیوٕ ہُنٛد سودا کور ییٚتہِ زاربہٕ

کۆر لاچار اَمارن یٖۄتاہ
برٕ ژھٕن کٕڈٕی کٕڈٕی گرٕ ژاو داربہٕ

زألی دِتن پیہٕ لال اَتھس مَنٛز
سیٖکہِ موچھِ تُلی تُلی تَس کٔیاہ ساربہٕ

دوہٕدِش پٔژران نادَس ژِھنٛدِس
سرٕ ما کۆرٕنے تٔمی گٔس ژھاربہٕ

☆

ییٚلہِ آسہِ بُسَن وأرانَس مَژ
تیٚلہِ باسہِ پھُلَے شُمشانَس مَژ

کتھ پِو وجوٗدس رأچھ کرِنی
وُڈِ سوٗرِ موٹھاہ اَسمانَس مَژ

مژرِچ گئے تأرمےٚ وُچھ ساقی
اَنہار تُشند پیانَس مَژ

رَحِچ تَس اُس نظر بے شک
میٚیے آے نہٕ وِپنگ بانَس مَژ

ژِھپہِ دأنَس ڈُجم سورنےَ پرنےَ
اَکھ شِنہا ڈیوٗٹھم پانَس مَژ

یقیٖنَن سَتھ چھےٚ رٕژھرٕنی اعتبارٕچ
غنیٖمَتھ میلہِ کانٛہہ گُر شہجارٕچ

دُعا مۆنگ تَتھ گرس گُٹیت پۆت نظر دِتھ
مےٚ ییٚتہِ منسأو کتھ ووٗنی تخِیارٕچ

گُلَن ہۄندِ اَکہِ تصوٗرٕ وُچھ پھۆژس بو
مےٚ کیاہ أسہ کمی پیتہٕ زنہٕ بہارٕچ

ژٕ کھور ٹھٔہراو تَس وَن اَکھ حقیٖقَتھ
زِ روزیس کل ہَنا میانے شہارٕچ

مےٚ أزی گٕے دوہ سۆرُم پگہہ ژٕچھِتھ کل
مےٚ راتِچ راتھ أسہ اِنتظارٕچ

آلوس ڈِیٹ آلوا لوتہِ پاُٹھی زَن
لولہِ ہیُتی گےَ ناد نادَن تھوو گن

کڑانہِ میانے لانہِ لیکھِتھ مُیل وُچھم
اَتھہِ پرِتھ چوئے مےٚ ڈنجہِ زنہِ بٹھوُڈ مَن

باونَس کرِ اُس لفظَن ہٗنز کمی
تھئوی دِلس کھئنز مےٚ چاُنی تہٕم سوخن

کرِ رٔٹم شوقن وُتیش یامتھ لجم
خوف رٔوُم یہِ نہِ مےٚ کانچھِتھ سوکھ گوبَن

عالمکی سوکھ چھاُوی چھُمبی گیہِ واُنس اَکھ
کڑوٚٹھ وَقتا ووت گےَ لرَزِش وُٹھَن

مژرِ گےٚ احساس دِتھ ییٚلہِ گوو گٔنیر
یارِ چاُنی ناد گےَ میانین کنَن

☆

وونُدس اَندر سُہ تھاوُن گۆژھ

تھومبیٚو ڈریاو چاوُن گۆژھ

کوچھے مَنٛزتس تھَوُن گۆژھ سر

تہٕ أندرُیم حال باوُن گۆژھ

اَتھس تَس تھَف کُرِتھ نیٚرُن

ڈٕلِتھ یٚیمہِ کوچہٕ راوُن گۆژھ

مےٚ گُوھی ہیمتکی قدم آسنی

یہٕ اوند پۆک شولہِ ناوُن گۆژھ

سُہ کمہِ اَنہارٕ کیٛاہ باوَے

سُہ یائے پان ہاوُن گۆژھ

روپلی تنہِ سونہری پأراو

سُہ ژیتھ میأنی گاشہِ راوُن گۆژھ

مےٓ سبز رچ وَتھ رُٹھم پتہٖ وتھ سلامَتھ سُے سفر تھوٗ زیم
تھزَر سوٗنچس دِزیم تیوٗتاہ ندامَتکے اَثر تھوٗ زیم

مےٓ چھے یتھ سینہٖ سے اَندر جذب کوٗر مُت یہٖ بَد تےَ رُت
سنیر شدرُک عطاگری زیم شرافَتکے بجَر تھوٗ زیم

دوہس وبیتارنگ پھرا تہٖ راتَس ژبتھ دِنگ طاقَتھ
تہٖ شامس کل صُبہہ پھوپنج عبادتکے سحر تھوٗ زیم

رَٹھ بے خوف نالےَ آلہٖ وَے اَز پڑان قدمن ژینےٓ
وُچھے تھلہِ تھلہِ کلیم پنہٖ زبو فراغتہٖ گُے پھٔرِ تھوٗ زیم

ژےٓ چھے پےَ میانہٖ کینٔہہ ونہٖ نےَ ژرٔ چھ ژیم زَے مےٓ سُمہٖ ڈلنےَ
دِزیم شہجار نارَس مَنز رفاقَتکے شہر تھوٗ زیم

سِتمگار زٕچھِ تھےٚ مےٚ چھُم یار مُشرُن
غمن جاے دِتھ چھُم مےٚ غم خار مُشرُن

نہَ چھُم وتھ وُچھنٕز نےَ مےٚ کتھِ ہنٛز تھوٚنی کل
سُہ مُشراونس گٔیت چھُ سَنسار مُشرُن

رَلَن نظرٕ ہرگاہ وُٹھن وَٹھ چھُ سَپدان
تہٕ چیٚشمو وُنن از چھُ یَقرار مُشرُن

دُعا گٔے منگنٕز تَتھ پٔتن کیاہ پرُد کیاہ
دِلس پیٹھ تھوِتھ اَتھٕ چھُ بے عار مُشرُن

سہَل کتھ چھےٚ پھِرٕ تھُر کرُن أنہٕ پُٹٕ سے
مگر کوٚت مشِکل سُہ أنہار مُشرُن

جُدأیی ہنٛدے نارٕ دَزٕنس نہٕ کھوٚژُن
أہر ژالنس گٔیت چھُ شہجار مُشرُن

چیۆشمن مَنٛز سٔدرُک چھُ سنیر تَس
شورٕ برٔژ خاموش نظر تَس

دوہ دِش خابن مَنٛز کۆر روخصت
ژھبنہٕ گژھنگ ژالُن چھُ پزٕر تَس

کانٛچھس، پژاوبس بژونٛہہ کنہِ تھاوبس
اَکھ تنہائی پاتھِ اَگر تَس

جاے دِژٕن تَس چھپٕنس پیٛژاہ
آنگنہٕ رۆستے باسیا گرٕ تَس

شوخ اَدا مسٔتی تہٕ شرِل پیٛژھ
روزُن گۆژھ تا عُمر اَثر تَس

مےٚ لگہٕ آژارٕ کےٚ یا گوٚژھ ژٕلن بزم

تہٕ نتہٕ ورتاوِنس گٔیت بیٚاکھ عالم

مےٚ گوٚھ وپوٚھناوِنس کو صاف واُنی

جوانی ہنٛز قدر نےٚ مرِ نگےٚ غم

وُزِنی گوٚھ لولہٕ ناگس پیٚو آسنٛز

گوٚھنہٕ گوٚھ دادِ بیٚنہٕ ہنٛدِ چیٚشمہٕ مےٚ تہٕ نم

اَتھن ہنٛزٕ رٕکھہٕ پٕرتھ سارٕیاوکس کیٚاہ

رٕکھن ہُنٛد مطلبےٚ بدلاو اَمدم

مےٚ کتھ چھم زوٗنہٕ پچھِ چی راتھ کانٛچھنٛز

ڈیکس چانٛس پیٚٹھے ڈیوٗٹھم مےٚ ژٕندرم

زوٗن یا وانٛس گرزراوِنی چھےٚ بڈٕ کتھ

شہٕن ہنٛز گرٛنٛد کرٛان تیٚتےٚ سورِ آدم

☆

ٹٕچھر زِندگی ہُنٛد چھُ ہرِ والہٕ نٕس گٔیت
بۄچھر گۄژھ نہٕ ہاوُی گرٕھُن گالہٕ نٕس گٔیت

چھِ لاچارگی آوٕرِتھ تھاوُی ہتۍ اَسی
نفٕرٕ اَس ڈٕہرِتھ چھُ دٕبٕ پالہٕ نَس گٔیت

چھےٚ ہَن ہنہٕ پیٹھے کھارنٛچ مان پیٛراہ
کرٛنۍ ے موژِپۄ تُس سُہ تہِ یہِ بُگو زالنَس گٔیت

گوٕہن ژٕ میانین ثوابن دِ پھیُرٕ ہیُٔ
قَلم تُل ژٕ یا اَز کرَم ڈالہٕ نَس گٔیت

برَس پیٚمٕ تھاوَکھ سُہ ترٛ ہراوِ أنٛدری
ۂُس چیر لگہِ روزِ گٔس نالہٕ نَس گٔیت

نہَ پشنٕے، نہ ماتَم، نہ کرٛیشُن، نہَ روشُن
جِگر یا تہٕ گۄژھ تیُوت بۄڈ ژالنَس گٔیت

☆

وسہٕ وُن دوہ وُنہٕ ڈَلنَے شام
کتھ کتھ کرٕ ہَوأتی روز تام

بوزَکھ باوَکھ اۆش تے ترٛاوَکھ
ووٚنٛدٕ لوٚژراوَکھ پیٚیہٕ آرام

واوَن ژھٹھ کۆڈ لٔنجہٕ الراوین
ؤسی پیوو پۆختہٕ ڈٔرِتھ گوو خام

اَز تہٕ گولابس مُشکِنۍ دار
اَز تہٕ چھُ کنڈی تھرِ پیٹھ گُلفام

احساسَس منٛز بیٚیہٕ اَسہٕ ژُیوٚن
روخصت یُس کوٚرمُت کرتام

تَس شِہلِس ہمرازَس وُچھ
ووٚنٛدِ للوان چھِس خاص تےَ عام

☆

زٕنتھ زُوٗن تےٚ زُونہٕ موٗجوٗب أسی مرَد
زِنٛدگی ہُنٛد یُتھ نہٕ أسی سودا کرَو

چھَم حیاًتی ٹاٹھ چھُم لسَنُک اَمار
ژِہی تہٕ بڑٕنزی سونٛبرِتھ ڈٲل دامانٛس برَو

مقصدٕ پنٕنہٕ راوِ سانے محنتُک
بیٚیہٕ ہیٚنٛدِس تقدیٖرٕ ہسے کوتاہ فرَو

رَتھ چوان سرِ عام، پرٛدَن تَل شراب
بیٚہِ نہٕ دُہلی گاشَے ژُوٗتسے پیٹھ مرَو

اَکھ أکِس رنٛزناونَس مَنٛز آوِرِتھ
اَکھ أکِس خوشحال وُچھِتھے ما ہرَو

☆

ژھوپہِ دوپہِ گُری تھےٹُری پیٹھی بالَو
خاموشی دِتی واراہ آلَو

گٹہِ پچھِ رأژَن سفرس وژاۂتی
مُژلس وأتِھ زۆلا زالَو

وتہِ ہاۆک اوس کمَہِ تام وطنگ
راوَو تیٚے ووژی راہ گُس کھالَو

گلہِ گلہِ کلہِ زبو پھُیژ لگہِ پژَرس
چۆن گوھِ اِکوٹہِ پیٹھالَو پیٹھالَو

یَتھ ارمانس کھَش گوھِ پگھے
کثیاہ زأنِتھ سُے ووثدِ اُسی پالَو

☆

حق چھُ کانچھان اُنتھِ رۆس گوڈِ دربدر
وق چھُ نا اِنصاف نۆناوان خٔبر

راتہِ کس رازَس وُچھم چنٛدِ خالی اَز
دٔتھ گوٗمت جگرس اُچھن منٛز آرژر

گاٹلا اَکھ اوس تَس صُبہے دَنان
وأنسہِ چھس آمُت مگر بخشُم بجر

دور تامتھ نظرِ گوچھے کانٛہہ پکان
زاُنکارا میانہِ وطنک ہم سَفر

گیر پنہِ نۓ حالہِ گوڈ اَزِ تو اَندر
مانہِ ژبتہِ بۆزُن تگی کُملکھ اگر

اَستو تھے آواز دِژنم زبو دِژن
وأنسہِ ہُنٛد گس شرٕ سٕہ دِژن اَکھ پہَر

☆

ژیتھ رٕچھِتھ وونٛدِ آوِ راُوِتھ تھوٚو دوٚپُن
جان گوو کینٛہہ یاد پاُوِتھ تھوٚو دوٚپُن

کٕنہٕ تلِچ گٔنٛز یَس ژٕرٛے پژاُٹھ صلِچنے
گرِ پُچھن یا تَس تہٕ ہاُوِتھ تھوٚو دوٚپُن

وقتہٕ کِس واوَس چھُ ڈاُلُن کینٛہہ نہٕ کینٛہہ
پش ژٕ بژوٚتھے پارِ تژاُوِتھ تھوٚو دوٚپُن

نَفرٕ دوٚدِ ے پٕوٚز اَپُز کرناوِ تس
دان دزٕوٚن بانہٕ ناُوِتھ تھوٚو دوٚپُن

سانہٕ گرِکِس آنٛگس مَنٛز زۄن وُژھ
گوش ساٗری گاشہٕ راُوِتھ تھوٚو دوٚپُن

☆

راتہٕ کیٚمن واَدن قدٕر کرِہو رَژھا
چیٚشمہٕ اَکھ اَکی ہیٚنز تہٕ اَسی پرِہو رَژھا

دِل چھُ ذہٕنس دۄر ژلِنچ کتھ کرَان
وُپھ اَمارِچ کم پہَن کرِہو رَژھا

شوقہٕ سٕنی ہٕنز کتھ چھےٚ تتہٕ لاوان دِلَس
مُشکلَن ژٔیت پگہہٕ کیٚمن درِہو رَژھا

جُرِتھے چھٕنہٕ پان بۄڈ زانو پٔژن
لرزِ مرٕنگ ترٛاوِہو سورٕہو رَژھا

ٲسہِ دِن طوٗفان ییٚنہٕ چی ژبنہٕ وَن
روٗخ چھُ بدلُن پانہٕ تیٚےٚ ترِہو رَژھا

حسدِ نارَے ڈۄدۍ تہٕ پزٲوِن روزِ پتھ
رشکہٕ لولہٕ کہِ پھُری پٔنزٕ برِ ہورَژھا

☆

اَچھرَو تٕلمُت یُتھ طوٗفان
پتھ ینہِ روزَکھ گالکھ پان

تازٕ گوٲہی ڈٕہرن ہٕنز
قلمن دُیت زیوٕ روس تہٕ بَیان

ژھوکنَس ڈوکنٕس تٲر لگیا
نار زمانک روزِ ڈٕہان

گُمراہ گاٲمتی وتہٕ پکہٕ وٕنی
غیشہِ ئدری گاٲٹلو وتہٕ ڈالان

تقدیرس تھف گٔرِ تھےٚ بُیوٗٹھ
اَتھہِ چمن رٕکھہٕ نئے خاٲجن ہان

☆

بالہِ ڈٕلِتھ وۆتھ گووکۆت تام
رٲژن دِتھ گوو سوٗنہٕری جام
دوہ بِکس رازَس روخصت کر
ووشلان ووشلان ہیٚ وَنہِ شام
پۆت دارے تَمہِ گٔرنم کرٕژھ
آنگن بر تھَو اڑٕوۆتھ تام
ہرموکھِہ وٕژھ نا وِگنہِ چھوکھاہ
بٔری بٔری صٔری یَن مَس کیٛاہتھام
آکاشَس زَنہٕ شدٕرک رنگ
چیٚشمو لۆب یوٗتاہ آرام
لرِ پتہٕ لرِ تھرِ پوشہٕ پھلٕے
تھک دِنہِ بیٹھس وتہِ پیٹھ یام
رأوِس چیٚشمہٕ پھِریم ہرسوٗ
وۆہو شہرس تَے گوِتھ ہے گام

زنہٕ خودایی تُسر اَویزان دۄر گو
فأصلَو ہتی ئہ یا گوو نۄر گو

یِونہٕ وقتک باس لۄگ بڑوٹھے تِمُس
نیک ناُمی مُلی ہیٚکَس مجبور گو

یہٕ نہٕ کنِکھ خودار دِل گنہٕ قمعَس
پنہٕ نہٕ وِزِ تَس آبہٕ روسٕتے کژۄر گو

تس ہزاجس کیٛاہ چھُ بدلاوک سبَب
چنٛدِ چھےٚ نیر ڈیٛچھتھے سُہ پانےٚ دۄر گو

زۄل کمی ہنٛدِ تازٕ اَرمانک گرِتھ
ویتہٕ گوٚژھتھ زنہٕ تارٕ بنہٕ ہُنٛد سۄر گو

☆

ڈُہلِو خابَن سٕہ بڑمہٕ رووُے
شُبگ آرام تَس رووُے
فراغت یَس ہنا ژُر گئے
ہُنز لَسنگ تٔمِس رووُے
تراشِنو لال تَس کرَمس
تہٕ کر تٔمی پان پأرووُے
دِلس مَنز چھاوُنک شریُتھ
زِ سارے وأنسہِ سومبرووُے
مُتلو اُس باگہِ آبو تَس
مَور تٔمی پانہٕ پُرووُے
گرٕد وقتچ ژیتس پیٹھا
کرُن کزاوُن زِ تٔمی ترووُے
سوخن میانین گرِتھ گزنو پھیز
لوٚبُے کیٚاہ تٔمی تہٕ کیٚاہ پزووُے

☆

سَنبر گنبر چھا سأ باوٕنچ کتھ
کولی وَنو کول تہٕ وبتھِ وَنو ویتھ

ژٕ کیازِ لوکٹھ بجر پٔژن دِتھ
مےٚ راوِ خأراتھ رُژتھ یہِ پزٕژتھ

کراہوَن ہنٛز قدر کرٕنی ہیٚچھ
گُرِتھ یہِ پزٕاوکھ سو گیٚیہٕ حقیقتھ

سٕہ دار یُس دیارٕنے تھَوان بر
مےٚ راوِ تتہِ وأنسہِ ہنٛز عبادتھ

چھِ رِشتہٕ اَوِلی تہٕ کرٕٹھی رٕژہرٕنی
تگی تہٕ بۄزٕنی اَمچ نزاکتھ

☆

زانیم پان زِ اتھِ چھِم خأُلی
کس کرِ آلو کُس پیٖہ سأُلی

کہہ وچہِ خأرِ دِ بَجرُک رنگ
ہنگہِ منگہِ ژھُنہِ ہَس بَجرا نأُلی

مۆنگنے تَس یُس ؤمبرن اوس
جۆلیا ہیتھ برِ تلُک سوأُلی

چائِنس رَحمس کرمَس پیٹھ
کأُیتاہ خاب أندری تھُی پأُلی

چانے أہی نیریا تر
گوِ دِیٖ ژھری بیٖ آبس زأُلی

پانس آیام وٚلنے تم
یم زنہِ دودِ تے دانۓ پأُلی

☆

بلہٕ نکۍ چھنہٕ اِمکان مےٚ وۄنمَس
گلہٕ نکۍ ہتھ سامان مےٚ وۄنمَس

وۆچ کتھ کرنس چھےٚ مناہی
قلمس کیٛاہ کھۄ ہان مےٚ وۄنمَس

وأنگج وأرِس مَنٛز چھےٚ نَزاکتھ
گرٕنے مَنٛز وأران مےٚ وۄنمَس

نازَن نگھرن گٔیت چھا شماہ
دَزٕنس گٔیت پروان مےٚ وۄنمَس

وأدی لوتن زیوِ پنہٕ نے بأوِتھ
زیوٚ چھا کأنہہ مُشران مےٚ وۄنمَس

کیٛتِس کأنس نھِہٕ لگن ہٕندی
پوشن اَسہِ اِحسان مےٚ وۄنمَس

☆

تٔمۍ ڈٲج نظر اَوٕ زِ سُہ رِچھِ نا پٔژن بجر
کھۆت بڑانٛدٕ سُہ کمہِ آیہٕ خبر کیٛاز دِژن بر

ییٚتہِ کوچہِ پھِرِس ساسہٕ ئدی بہانہٕ چھِ آتۍ
ییٚتہِ پلہِ نہٕ نَظر آنگنَس چھےٚ دوسہٕ تہِ بأزی گر

لاچارِگی زُوٗن تہٕ مَرُن عام حقیقَتھ
نفرٕاَ برُن دِوہ راتھ جکھُن پُورٕ بأر کھرَ

پأنَس چھُ تمِس روے گُل تےٚ غونچہِ دَہن صاف
پأنَس نشےِ بیگانہٕ مگر زانہِ تَس شہر

مُتۍ آب چۆمُت سارِوے گأمتۍ چھِ بے خبرَ
ییٚتہِ تمۍ چھِ سَرس زیوٗنہٕ پٕنٛنۍ نَے تمن نظر

بجرُک چھُ مانہِ خأئلی اَتھو ژھارنَس دَوُن
حأوی گُمُو دیوانگی پانس گُنہِ نَظر

☆

تنہاۓلی ہُنٛد بیٚنہِ اَکھ شام
پڑون سحر نٔود نٔود پاۓغام
اَسہِ بِکتھ چاۓنس حُکمس پٹھ
لسہِ بِکتھ پنہٕ نِس یژھنَس تام
کوچہِ گرِداُس ہیٚرِ یون لٲر
بَجرُک زون دِتھ گووٚکس تام
ینہٕ پیٹھِ ژھبنہٕ گۆے ساُری اُسی
بَسہٕ نَس لایق روُدا گام
اَچھِ دارِین گیُند گٹہٕ پچھِ بڑونہہ
واُری پٕنٕز پیٚنہِ واُتِھ تام
خاب حقیقتھ کیٚاہ زَنہٕ گۆے
عقلہِ بَقل گۆے سونچس یام
سنہٕ لِدِ چشمو بوُن حال
کوچہِ گلِس پیٹھ سمکھُم یام
دوسہِ پیٹھ لیکھِتھ تھوٚنم شیٚچھ
دُنہِ چھُ گوٚھان وقَس پیٹھ شام

سٔدرِچ ژھوپہِ گٔے سنہِ رِچ آن
ہٕزُن تِگیٛا چھُکھ نادان

دارٕشن ہأنکل کیٛاہ تھاوَکھ
واوِچ ژھوپہِ گٔے ہٕڈ طوٗفان

ژھوپہِ گٔے روپہِ ہشِز وقس پیٛٹھ
قلبچ ژھوپہِ گٔے زَنمن ہان

زیٛوِ روس نَر گوو دوٗبِ سُٔند کھرَ
للہِ ہشِز ژھوپہِ گٔے زَنمن زان

☆

شوقن کڈٕنۍ کل تےٚ وڑایکھ
کمہِ کمہِ آنگنہٕ پھیرِتھ آیکھ

رَخنس ہتی روخ بدلاوِتھ
نوو کیٛاہ لوٗگتھ کرٕہےٚ چھایکھ

برٕ پیٹھہٕ سُجدا مُجرا اویا
اَستانن کر اَندرٕے ژایکھ

سوٗنٛبرِتھ سارٕن سأرِتھ ہارٕن
کس کس ونہم چھکھ پرٛدایکھ

وأنس منٛگِتھ کیٛاہ قوٗدرتھ مٕنجہٕ تھٔس
ییٚمہِ گرِ موٕیہٕ ہَم تمہِ گرِ زایکھ

☆

نظر گۆو عرشہِ ہیۆر کھاَلنۍ
زمینس پیٹھ تہٕ اِدٕ واٮ۪لنۍ

اَمارن گنڈ ہَنا آسُن
خیالَن گژھِ نَظر ڈاٮ۪لنۍ

ژھوچَر رِشتن چھُ دِیُن لاَزِم
وفا دِلہٕ سیٚے اندر پاٮ۪لنۍ

وجوٗدن میاَنۍ کۆرنۍ کِیاہ
حقیقتھ چھےٚ پٔنۍ ژاٮ۪لنۍ

مےٚ یی تی پننہِ باگیُک کبھو
تہٕ قرضکو لاَدی نکھٕ واٮ۪لنۍ

ژٕ چھکھ بے خوف لاپَروا
مےٚ دَمہٕ دَمہٕ ژھ مگر کاٮ۪لنۍ

☆

تٕسنٛدِ دوٗر ژٕلہٕ نٕک چھُ اَز خوف یارَس
یُمِس چیٛشمہٕ وتھٕرِتھ ژِنٛدٕن اعتبارَس

پٔژن گاش دِتھ تس منٛجِن رہُنمأیی
اوٗنٛجِ تھوٗد ژٕلِتھ تُمی ووٗنٕس ماگ ہارَس

سبز باغ ہأوِنی یُمِس سونٛتہٕ بزوٕنٛتھے
تسنٛزٕ آشہِ زِ تُمی دِژٕے وارِ نارَس

اَدا ساوِ کأژا رَفاقتھ کتھَن منٛز
زِ پیٛتھی اَوِجارَن ہوا دِیٛت خُمارَس

دوٗپُن مٕنزلَن مقصدَن پیٹھ نظر تھَو
چھُ یوٗتے وَفا اَز کرَان یار یارَس

مےٚ ونتم تِتھِس ووٗنی پَزیا سینہٕ باوُن
یُمِس نِشہِ نہٕ بِلکُل بہٕ چھُس ووٗنی شُمارَس

آباد یۄگن پٹھ یار کوٚرُن
کتھِ کتھ مَنٛز یُتھ اِظہار کوٚرُن

اَکہِ دوہ یکس رِشتَس وأنٛس دِژن
زنہٕ حأصل اَکھ سنسار کوٚرُن

تٔمی لولس یٔت تھزَر بخشُے
سرِ عام تٔمیٚک یقرار کوٚرُن

یَوٚ سأرۍ اۄنُن محبوٗب پنُن
زنہٕ دَیہٕ سُنٛد ہیوٚ دِیدار کوٚرُن

کمہِ چاوٕ ژٕ دِکھ نذرانہٕ تٔمِس
ییٚمہِ سوٗنٛتک تازٕ بہار کوٚرُن

زَنہٕ آنگن درٕ یکس بونہِ گُلِس
سگ دِتھ ڈمبرن شہجار کوٚرُن

☆

تَس چھُنہٕ ییٚتہٕ زانہہ موکلَن پاے
بیقلِ یُٔت چھُ کانٛھان آے

گرِ گوو شیران اَتھِ وِے ٔکتی
پانَس ژھانڈان چھِپنَس جاے

پۆت پلہِ کیٚاہ پھَلہِ اُنوراوان
تَچھِ بَچھِ کُرِی کُرِی نفُوٗن نیاے

وۄلہِ سان پنہٕ والِمن ہنٛدِ ٔستی
ویٖران ڈُچھِتھے کیٚتاہ وژاے

لُکہٕ نیایَن تُمی ژھیٚمن دِیٚت نا
پانَس گنہٕ ماموُلِس نیاے

☆

دوہ بۆرُت اوس گوم تنہا شام زَن
شب تہٕ گو دِتھ تٔمۍ سُنٛدُے پأغام زَن

بَس حرِف کینٛہہ پٔرِ مےٚ یِنٛہ تُے اوس خط
اَکھ اِشارا اوس نا بے نام زَن

ژبِتہٕ وۆتُر گو تازٕ سرنٛج اُس کتھ
ہَتھ پزٕر کھۆٹ کتھ مگر گُے عام زَن

موچھِ مُران تٔمۍ آسہِ لیٚکھمٕت راتھ خط
فاصلَن تَس آسہٕ ہے یِنٛہ سام زَن

☆

ثَہس راُچھ کرِ موچھِ انڈر لاڑ زوٗ ہیتھ
تہِ حاٗظِر گوٗھے اٗخری آرزوٗ ہیتھ

زبان دِنٗی چھےٗ سہلے مگر لول پڑاوُن
دِلس دِل چھُ ژھانڈان ثُہل گفتگوٗ ہیتھ

نہَ موکھ نےٗ مَنڈ چھ زنہِ چھُ جشنے تباٗہی
یہِ طوفان ژوٗل وٗچھ ییٹھک آبروٗ ہیتھ

زِندن موت بخشان تہِ مورَدن حیاُتی
یئہ ہے نوسخہِ وٗچھتَو پکان ہو ـ بہ ـ ہُو ہیتھ

یہِ وتم اداکارِنی گاڈِہ چھا کیٗنہہ
گوھن بے گونہہ کنیا سنا روٗ بہ رُو ہیتھ

☆

وایہٕ رۆس کمہِ آیہٕ منٛجمَس تیتھِ حسابٕچ زِندگی
زۆنہٕ پٔچھِ چی راتھ أخر ماھتابٕچ زِندگی

ٹیٹھ حقیقتھ ہٹہِ اُلجم تۆ دۆر پانٛس نِشہِ تھۆم
نبندرِ ہرِ دۆنٛتم زِ کاٗژاہ کم چھہٕ خابٕچ زِندگی

سر سمندر ٹھہرِ ما قطرن، وجوٗدٕچ آش کیٛاہ
داو گۄدہِ پھیشتھ بژونٛس مٔژ یِی چھہٕ آبٕچ زِندگی

پۆت کلے ماٗرس تہٕ پھیرِتھ یُن مےٚ کرمَس لاگ رۆز
ہیٛیہ تہٕ ہیٛیہ کاٗنٛچھم حیاٗتی سوے عذابٕچ زِندگی

در۔ بہٕ۔ در پھیرِس اَمانتھ چون ہیتھ دولہٕ رۆ۔ بہٕ۔ رۆ
ویدِوے وُچھہھ ژِ یاتےٚ مٔژ نِقابَس زِندگی

دۄیُن مےٚ کرمس اوس ما منٛگی منٛگی گزاٗرم واٗنٛس اَکھ
شرمےٚ دِنہٕ گےٚ نیرِ ہے بخشُم گُلابٕچ زِندگی

☆

زِندس ہرگا مےٚ اَمیہِ ناویم
تواٚرایخن اَنٛدر تھاویٚم
مےٚ پتہِ لگہِ پھیُر کتھَن میانین
کینژم ورۆگہِ مولہِ چَھنٛدس تھاویٚم
مےٚ آسیم بادشاٮ۪ہی تیوٚھ
گُرِتھ اَلمارِ مَنٛز تھاویٚم
چھُ موتے رُت تہِ کاچھَن کیٚنٛہہ
دُعا صُبہِ شام کرناویٚم
مَش کتہِ ساسہِ لٹہِ پٔرِ پٔرِ
مےٚ مُجلِسہِ مَنٛز ؠِہ ویٚچھ ناویم
بہٕ شاید بے تکلُف چھس
خیالَن مَنٛز ؠِہ مُہوراویٚم
کِتابی زِندگی بخشیم
سیاہ لفظن مےٚ پُشراویم

ڈُمبہٕ نٔچ پڑاوٕنَس چانِس
بڑُتھوا لوٚگ راوٕنَس چانِس
مُلاقاتچ کتھےٚ موکلے
نظر نٔچ یاوٕنَس چانِس
ڈٲلتھ نظرٕ چھےٚ پکہٕ ہٕک دوہ
تہٕ کیاہ بڑھراوٕنَس چانِس
مےٚ ما توٚگ سینہٕ باوُن تَس
بہٕ کیاہ کرٕ باوٕنَس چانِس
ژٕتَس نٔچ ربےٚ چھےٚ راتچ کتھ
بہٕ کیاہ کرٕ چھاوٕنَس چانِس
مےٚ چشم پنہٕ نٔے عکُس کھوژان
مےٚ کیاہ وَرتاوٕنَس چانِس
گٔییَس رُسوا صِفت چھا کانٛہہ
اندر کتھ تھاوٕنَس چانِس
مےٚ چوٚو کوتاہ تھٕیو ناربو
اَثر اوس چاوٕنَس چانِس

☆

رۆدن راتھے آنگُن چھوٗل
داوٗن پوشہِ تھرین رنگ موٗل
مخمل وَتھرُن سبزا سپز
دچھِ پوٗنپرؠ ڈچھ عالم ووٗل
چھم چھم وُژھ پاں ژاوَر وُچھ
چھوکہٕ نوُون زنہٕ آنگَن دوٗل
میاٗنس باغس شژاوُن آو
دارِ تلیے گُلوارا پھوٗل
ناغہِ بکن پٹھ راگہِ دِوے
گگُلو کوٗر سعطوٗر تہِ کوٗل
چاٗنس شہرس ڈالہِ اَنِۓ
پنہٕ نین ناگن ہُند پاش گول

بے گُناہ نظرن اَندر شرٛاوٕن وُچھم
سینہٕ دأرِتھ یٔت وبہٕ راوٕن وُچھم

بانگہِ اَڈٕ پھٔلی گاشہٕ گوٚڈ آلوَ کٔرن
ژھنہٕ گوٗھُن زنہٕ چون اَز راوٕن وُچھم

مےٚ تہِ چھَ وقتس رازٕسی گُرہِژ سبٹھاہ
مُفلِسی مَنٛز چون مُنٛدٕ چھاوٕن وُچھم

میانہِ اَکہِ لفظہٕ نیرَکھ توٚن پگاہ
کوچہِ اَڑٕوُن بُتھ کھٔٹِتھ تھاوُن وُچھم

سارِ تَس دأرِتھ ہلم یُس منیمہِ رَژھا
زألی ہارَے نتہٕ یہِ سوٚشرٕاوُن وُچھم

وارِ گژٕھ انوارِ وَقتن لأگی زَن
آرِ پٔتھٕ دِل ہارِ کترٕاوُن وُچھم

☆

بیٚیہٕ چھُ یقرارے جُرم کوٚ رمُت یِمُوَ
زَنہٕ بُتھس پیٚٹھ بُتھ ہتھاہ موٚ رمُت یِمُوَ

نچھہٕ پھکےَ سر پرستی لاٗرِ یِم
پاٗلۍ متۍ بس شوق کٔیاہ کوٚ رمُت یِمُوَ

وونۍ چھہِ نوِ تحریر خاٗلی صفہٕ لیکھنۍ
پرٛانہِ کتھہِ پھِرِ ہَوٚ نہٕ نوٚو سوٚرِ مُت یِمُوَ

زِندگی موچھہِ مَژٕ تہٕ موتُک سایہٕ ہیتھ
فلَسفُک چھِنہٕ کانٛہہ وَرُق پوٚ رمُت یِمُوَ

بُزدِلی ہیمتَس چھُ پھٹران نَل تہٕ نکھ
اُدۍ جاٗرَس گاٹہٕ چھِے زوٚ رمُت یِمُوَ

خون چھا بے رنگ سَپدیومُت ہَیو
شیٚنکٔیاہ ناٗرَن چھُ ما بوٚ رمُت یِمُوَ

☆

بڑژواہ کیٚاہ گرٕ ژےٚ نِشہِ اَز راوٕ راٖوِتھ
پگاہ یا کاٗلہِ نیرَکھ پیٚتہِ مےٚ ترٛاٖوِتھ

مشُن واراہ چھُ کوٗشِش گوٚژھ کرٕنۍ پیٚٹھ
مشُن گوٚژھ تَس ژیٚتِس پَتھ کال پاٖوِتھ

دِتھ دامانہٕ ژوٗل کُل تانۍ مُشرِتھ
لبِتھ اوٚنمُت چھُ بینہٕ کُمۍ تام راٖوِتھ

سُہ ہرگاہ میانہٕ گرِ گےٚ پےٚ پزٕ ژھی زانہہ
ژٕ وُنزِس راتھ گیہِ شہرٕ ے سو ترٛاٖوِتھ

یہٕ سوٗنچِتھ فاقہٕ پھِر وۄتھ تاو ہیوٗ تس
زِ تمۍ کھیوٚو حق تہِ شاید باٗگہٕ راٖوِتھ

عکس یِنہٕ نےٚ وُچھِتھ یِنہٕ بزٕ آتہِ گوٚھنَس
ژٕ تھوٚو زیٚس کاٗلہِ کالےٚ اَنہٕ ہاٖوِتھ

شبس مَنز زۆنہِ گاہ پڑزلان گو و نا
تصوۆر ڈچھ مےٚ مَنز ووتلان گوو نا

نیندِر ژٕج بے قراری ژبتھ پریشان
چھُ من ژٕنۆل تہٕ نا فرمان گوو نا

وۆنم تنہائیو دِل چیر پٔٹنے
کوٗرم تی ڈچھ سحر ووشلان گوو نا

شمہٕ دۆد پونپرِس ژٕج گاشہِ گوتھ ہش
چھُ دزِنس مول تہٕ ڈچھ قوربان گوو نا

بہٕ دیوانن اندر روٗٹنس شمارس
خیالن مَنز مےٚ سُے مِنوان گوو نا

چھُ بُتھی پھیرٕ وق نہٕ چونے چھے نہٕ میونے
اَتین ڈچھ راَسی پژتھ وَردان گوو نا

☆

دٲدِ ووتلاوو تہٕ اَدٕ لیکھو غزل
مس گوھو راووَ تہٕ اَدٕ لیکھو غزل

شوقہٕ ہۆت اَنہار شارَس مَنٛز بَرو
نار شِہلاووَ تہٕ اَدٕ لیکھو غزل

کیٛاہ نزاکتھ ییتھ تہٕ ہُتھ کٲژاہ فَرق
گوڈٕ یہِ ویٛژھ ناوو تہٕ اَدٕ لیکھو غزل

عشقہٕ سہلابَس تہِ یُن بے وایہِ پیو
چیٛشمہٕ ؤتھراوو تہٕ اَدٕ لیکھو غزل

یکھ پھُلے چھاوو تہٕ سونٛتُک مَس چَھو
زِتنہِ سونبراوو تہٕ اَدٕ لیکھو غزل

اَکھ اَکِس وولہٕ دِل رچھو کانٛچھو رٕژر
یُتھ بجر پٔزاوو تہٕ اَدٕ لیکھو غزل

☆

چھم شوق تہٕ منہٕ وأراگ روٗ چھم
سینہٕ وارِ اَندر اَکھ ناگ روٗ چھم

ووٗنی ترووٗمے واسُن بنبُرٕیم کینٛہہ
اَنہد أندرٕیم بس راگ روچھم

ژٕہو دوہ تےٚ رٕیتہٕ بُدی مُشراوِم
ووٗنی ڈرِین مَنٛز بس ماگ روٗ چھم

لرِ نار دِتُم لشہِ ہرِ ریتین
گرٕ سوزٕے رٕیٛہہ مَنٛز باگ روٗ چھم

پھُٹ قلم تہٕ ما توگ لیکھُن ووٗنی
ژُھنیٛون کاغذ مِلہٕ ہُنٛد داغ روٗ چھم

☆

صبر گر گنڈ اَشِس موٗدار تامَتھ
کفن اُدوبم گوٗھِیم پنہٕ بار تامَتھ

یہِ چھا سأ پۆز اُچھن چانین تہِ سُہلاب
مہٕ اَن میتہِ اۆش ژٕ دولہِ موہار تامَتھ

ژےٚ اَزنکھ دِیُن پیٚی میأنِس جنازَس
پَتو کیٚاہ گوو بنکھ زنہٕ یار تامَتھ

ژےٚ اوسُتھ سۆنچمت شاید یہے ساتھ
مےٚ چھُتی اَز جامہٕ کر دِیدار تامَتھ

ژٕ وُچھ یکدم کڈُن کوتاہ سفر چھم
پتاہ روستے پتاہ ژٕ تہِ ژھار تامَتھ

گوٗھن ژھنبہٕ تم تہِ یم زانہہ میلہِ متی اَسی
یئےٚ سمکھن یئےٚ یقرار تامَتھ

پنہٕ مُنٛزِتھ ژُھنہٕ راتچ کتھ
چھنہٕ جذباتچ یہٕ چھہٕ ذاتچ کتھ

گرِ گرِ ما سمکھو یتھٕ پاٹھین
مانے چھہٕ تھوان ژنہٕ ساتچ کتھ

دِژ اَچھرن زیوٚ گیہٕ میأنی غزل
یہٕ چھہٕ نتہٕ چانے حالاتچ کتھ

اَسہِ تامتھ کیاہ اَکھ باوتھ بس
اَسہِ کرٕنی چھےٚ پانہٕ حیاتچ کتھ

ییٚتہِ آسہِ ہیٚچھن دامن وٚہرِتھ
گوڈہِ تتھن گرٕنی خاراتچ کتھ

پھولہٕ راوُن گوڈہِ نیتھ باغ دِلک
سونٛتس نہٕ کرٕنی وٚہراتچ کتھ

☆

فقط وزِوِنہِ بہارُک غم
مےٚ چھا نتہٕ تیٚمہِ شہارُک غم

چھٕپنٕو رِکو جاے سوکھ شانتی
مےٚ چھا نتہٕ گرِ بارُک غم

بجاُیی چانہِ ہٕشز کس رِش
مےٚ چھم پنٕہ نۓ گُوارُک غم

پِنگ ہیون وادِ گوو دِل ستھ
مےٚ چھا نتہٕ اِنتظارُک غم

مےٚ ڈچھ تھلہِ گُلنَ پنٕہ نبِن
مےٚ کر اوس شالمارُک غم

مےٚ باسیوو روشنِک حق ہیوٚ
مےٚ چھا نتہٕ زارِ پارُک غم

☆

دِلچ ڈٕبرائے کیاہ کرٕہو
اٲشِس دٕدرائے کیاہ کرٕہو
وٕتن کتہِ چیٚشمہٕ وتھراوٕنس
سٕہ بڑوٚنہہ کنٕز دزائے کیاہ کرٕہو
ھیٚچھ دزاٚٹھو گٔے نظرن
خیالکو نیائے کیاہ کرٕہو
گرِچ وتھ اُس نہناٚوِتھ
پیٚتیس پٕر ژھائے کیاہ کرٕہو
ژٕنے گاٚڈٕچھ گاہِلکو پاٚٹھین
یہٕ میاٚنی مائے کیاہ کرٕہو
مٕنے آلوی پڑان تَس قدمن
ژٕنے موکلِتھس آئے کیاہ کرٕہو
یقیٖنچ کتھ چھ دوٗرپھو
تہِ کیٚتھ سرمایے کیاہ کرٕہو
چھُ باقی چیٚشمہٕ رٕلہٕ ننک وق
چھسا کانٛہہ رائے کیاہ کرٕہو

نہ چھُ میانہِ کتھِ اَنٛدام ٹیٛتھ
نہ چھُ چانہِ شاہرُک شام ٹیٛتھ

کیٛاہ وَنٛدِ گرَس گرِ ساس کانٛہہ
چھُنہِ گُنہِ گرُک آرام ٹیٛتھ

خابَن چھُ نیران ترَ بَدل
سونٛچس تہِ چھُنہِ انجام ٹیٛتھ

یارَس چھُ جاپُز لوٗب ہیٛمن
لفظن گومُت بدنام ٹیٛتھ

سُجدس چھُنا میانِس اثر
کِنہٕ ژٕنے اَنٛدر کیٛاہتام ٹیٛتھ

مَورَس چھِنے گُجھو تیٚمہ سبٹھاہ
چھُنہِ گردِشس مَنٛز جام ٹیٛتھ

☆

کلہٕ وألی نظر دوشہٕ لأوِو کأنٛہہ
میخانہٕ دِلُک دُپھلأوِو کأنٛہہ

دم ڈُٹھ وچھٕ منٛزٕ کێنٛہہ شوق دُزن
یێتۍ جشنہٕ لگن ونہٕ نأوِو کأنٛہہ

یتھ میٛرِ تل کأیتاہ لال شوگِتھ
کأنٛہہ جتنہٕ گُرِو دُزنأوِو کأنٛہہ

وسہِ بالو پٹھٕ اَکھ میٹھ جویا
گوڈٕ زہرٕ دوژھا شرٕ وپرأوِو کأنٛہہ

ژٔری گٔری یأیس گٔنیت پزٕر ہلم
پکھکہِ باپَتھ ژٕژھرأوِو کأنٛہہ

☆

گوو ہرد بُزی سونتھ اَثر
یہِ چھ موسمس گاٹہو کنر
واوس تہِ کاوس دُشمنی
بُلبُل کران کنہِ پیٹھ بسر
چھنہِ گُکلہِ باغن منز گیوان
ہُنی چیر ما دِتہِ ہُکھ خَمر
چھُکھ آبہِ دانن کور اُسی
یہِ چھ دِل ستھاہ یہِ تہِ چھنہِ پزر
تمی ژیِن بزوٗتھے اَکھ رَژھا
تس بزوٗتھی آد پنہِ نے سبزر
ہے میانہِ وطنک نبہ مہ پزٕژ
مے چھ دور تامتھ ووٗنی نظر

☆

نِشانہٕ کاژاہ شِناختس گٔیت
مُصیبتس منٛز رفاقتس گٔیت

مےٚ ٹُل قلم زنتہٕ شژاکہٕ زورَے
مےٚ لیٚوکھ نہٕ اَدبی عبادَتس گٔیت

مےٚ اوٚن اَوَے اِنقلاب لفظن
بَجر بچوٗم شرافتس گٔیت

تَصوٗرن ساہرِتھ نہٕ باقےٚ
جُرتھ چھِ بڈران کرامتس گٔیت

چھِ زَنتہٕ وژاگس تہٕ ماگہٕ بے منٛز
ژَھٹان پھوٚل پھوٚل قیامتس گٔیت

مےٚ کر شُہُل دوہ نصیب سپدِ
زِ لیکھہٕ ہا کیٚنٛہہ فراغتس گٔیت

گژزان چھُ آگر تہٕ تریشہٕ ہُتی اُسی
وجوٗد پرژھران اَمانتس گٔیت

निशानु काँछ़ा शिनाखतस क्युत
मुसीबतस मंज़ रफाकतस क्युत

मे तुल कलम ज़नुतु श्राकि ज़ोरय
मे ल्योख नु अदबी अबादतस क्युत

मे ओन अवय इन्कलाब लफ्ज़न
बजर बचोवुम शराफतस क्युत

तसव्वुरन सामुरथ नु बाकुय
ज़ुरथ छि बॅडरान करामतस क्युत

छि ज़नतु द्रागस तु मागुसुय मंज़
छ़टान फोल–फोल कयामतस क्युत

मे कर शुहुल द्वह नसीब सपुद्यव
ज़ि लेखुहा केंह फरागतस कयुत

ग्रज़ान छु आगुर तु त्रेशि हेति ॲसि
वजूद रेछ़रान अमानतस क्युत

गव हरदु बुज़ि सोंतुक असर
यि छे मौसमस गॉमुच़ कसर

वावस तु कावस दुशमनी
बुलबुल करान कनि प्यठ बसर

छनु कुकिलु बागन मंज़ ग्यवान
हॅटि चीर मा द्युतुहख खबर

छेकि आबदानन कोर अॅसि
यि छे दिल सथा यि ति छुनु पज़र

तेमि च़्यून ब्रोंठ्य अख रछा
तस ब्रूँठि आव पनुनुय स्यज़र

हे म्यानि वतुनुक न्यब मु प्रछ
मे छे दूर तामथ व्वन्य नज़र

कलवॉलि नज़र व्वशुलॉविव काँह
मैखानु दिलुक वुफलॉविव काँह

दमफुटि वछु मंज़ु कैंह शौख वुज़न
येति जश्नु लगन वनुनॉविव काँह

यथ मेचि तल कॉत्या लाल शोंगिथ
काँह जतनु कॅरिव वुज़ुनॉविव काँह

वसि बालव प्यठु अख मीठ ज़्वया
ग्वडु ज़ाहरु द्रछा श्रोपुरॉविव काँह

शुरि गॅरियॉलिस क्युत पज़रु हलम
पगुहकि बापथ रैछुरॉविव काँह

न छु म्यानि कथि अंदाम त्युथ
न छु चानि शाहरुक शाम त्युथ

क्या वंदि गरस गरु सास काँह
छुनु कुनि गरुक आराम त्युथ

खाबन छु नेरान तर बदल
सोचस ति छुनु अंजाम त्युथ

यारस छु जॉयिज़ लोब ब्युहुन
लफ्ज़ुय गोमुत बदनाम त्युथ

सॅजदस छुना म्यॉनिस असर
किनु चेय अन्दर क्याथाम त्युथ

मचरस छे गॅज़मुच तेह स्यठा
छुनु गरदिशस मंज़ जाम त्युथ

दिलुचु दुबराय क्याह करुहव
ॲशिस ददुराय क्याह करुहव

वतन कति चेशमु वथुरावेस
स ब्रुँहि किनि द्राय क्याह करुहव

हकीकथ द्राँठि गॅय नज़रन
ख्यालुकि न्याय क्याह करुहव

गरिच वथ ऑस नाहनॉविथ
पेयस परु छ़ाय क्याह करुहव

च़े गॉज़िथ गालुनुकि पॉठ्यन
यि म्यॉनी माय क्याह करुहव

मे आलुवि प्राण तस कदमन
च़े मोंगथस आय क्याह करुहव

यकीनुच कथ छे दूरेमुच
ति क्युथ सरमाय क्याह करुहव

छु बाकुय चेश्मु रलुनुक वख
छसा काँह राय क्याह करुहव

☆

फकत दज़्वुनि बहारुक गम
मे छा नतु येमि शहारुक गम

छपुन्य किच़ जाय स्वख शॉन्ती
मे छा नतु गरु बारुक गम

बजॉयी चानि हुंज़ कस रुॅश
मे छुम पनुने गुज़ारुक गम

यिनुक ह्योन वादु गव दिल सथ
मे छा नतु इन्तिज़ारुक गम

मे वुछ थलि—थलि गुलन पनुन्यन
मे कर ओस शालुमारुक गम

मे बास्योव रोशनुक हख ह्युव
मे छा नतु ज़ारु पारुक गम

यिनु मॅशरिथ छुनहम रातुच कथ
छे नु जज़बातुच यि छे ज़ातुच कथ

गरि—गरि मा समखव यिथु पॉठ्यन
माने छे थवान कुनि सातुच कथ

दिचु अछरन ज़्यव गॅयि म्यॉनि गज़ल
यि छे नतु चाने हालातुच कथ

असि तामथ क्याह अख बावथ बस
असि करुन्य छे पानु हयातुच कथ

येति आसि हेछुन दामन वॅहरिथ
गछ़ि तत्यन करुन्य खॉरातुच कथ

फॅलुरावुन गछ़ि न्यथ बाग दिलुक
सोंतस न करुन्य वॅहरातुच कथ

सबुर कर गंड़ ॲशिस मो दार तामथ
कफन ॲदुर्‌यम गछ़यम यिनु बार तामथ

यि छा सॉ पोज़ ॲछन चॉन्यन ति सॅहलाब
मे अन मेति ओश च़ु व्वलु मो हार तामथ

च़े अज़ नख ध्युन पेयी म्यॉनिस जनाज़स
पतव क्या गव बनख ज़नु यार तामथ

च़े ओसुथ सूंचमुत शायद यिहय साथ
मे छेत्य अज़ जामु कर दीदार तामथ

च़ु वुछ यकदम कडुन कूताह सफर छुम
पताह रोस्तुय पताह च़ुति छ़ार तामथ

गछ़न छ़यनु तिम ति यिम ज़ाँह मीलिमुति ऑसि
युतुय समखुन युतुय यकरार तामथ

छुम शोक तु मनि वॉराग रोछुम
सेपि वारि अन्दर अख नाग रोछुम

व्वन्य त्रोव मे वायुन नेबरिम कॅंह
अनहद अँद्रिम बस राग रोछुम

च़िह्य द्वह तय र्‌यतु बॅदि मॅशरॉविम
व्वन्य वॅरियन मंज़ बस माग रोछुम

लरि नार ध्युतुम लशि हरि सुत्यन
गरु सोरुय रेह मंज़ बाग रोछुम

फुट कलम ति मा तोग लेखुन व्वन्य
छ़्योन कागज़ मिलि हुंद दाग रोछुम

दॉदि व्वतलावव तु अदु लेखव गज़ल
मस गछ़व रावव तु अदु लेखव गज़ल

शोकु होत अनहार शारस मंज़ बरव
नार शेहलावव तु अदु लेखव गज़ल

क्या नज़ाकथ यथ तु हुथ कॉच़ा फरख
ग्वडु यि व्यछ़नावव तु अदु लेखव गज़ल

अशकु सॅहलाबस ति युन बेवायि प्यव
चेशमु वथरावव तु अदु लेखव गज़ल

पख फुलय छावव तु सोंतुक मस चमव
ज़ितनि सौंबरावव तु अदु लेखव गज़ल

अख ऑकिस व्वलु दिल रछव काँछव रुच़र
युथ बजर प्रावव तु अदु लेखव गज़ल

शबस मंज़ ज़ूनु गाह प्रज़लान गव ना
तसव्वुर वुछ मे मंज़ व्वतलान गव ना

नेंदुर गॅज बेकरॉरी छ़यथ परेशान
छु मन चंचल तु ना फरमान गवना

वोनुम तहॉईयव दिल चीर पनुनय
कोरुम ती वुछ सहर व्वशलान गव ना

शमह दोद पोंपरिस लॅज गाशु ग्वथ हिश
छु दज़नस म्वल तु वुछ क्वरबान गव ना

बु देवानन अन्दर रोटनस शुमारस
खयालन मंज़ मे सुय मनवान गव ना

छु बुथ्य फ्युर वख न चोनुय छुय न म्योनुय
अत्यन वुछ रॉस्य प्रथ वरदान गव ना

☆

ब्रुंज़ा क्या करु चे़ निश अज़ रावुरॉविथ
पगाह या कॉलि नेरख येति मे त्रॉविथ

मशुन वाराह छु कूशिश गॅछ़ करुनि तिछ़
मशुन गोछ़ तस चे़तस पथकाल पॉविथ

दुनिथ दामानु चो़ल कल तानि मॅशुरिथ
लॅबिथ ओनुमुत छु बैयि कॅमिताम रॉविथ

सु हरगा म्यानि गरिकुय पय प्रुछ़ी ज़ाँह
चु़ वॅनिज़ेस राथ गॅय शाहरुय सॅ त्रॉविथ

यि सूंचिथ फाकु—फरि वोथ ताव हयू तस
ज़ि तॅमि ख्यव हख ति शायद बॉगुरॉविथ

अकुस पनुनुय वुछिथ यिनु ब्राँति गछ़नस
चु़ थॅविज़ेस कॉलि—कालय ऑनु हॉविथ

बेयु छु यकरारे जुरुम कोरुमुत यिमव
ज़नु बुथिस प्यठ बुथि हथा मोरमुत यिमव

नाहक् पाकय सर परस्ती लॉरि यिम
पॉलिमुति बस शौख क्या कोरुमुत यिमव

व्वन्य छि नवि तहरीरु खॉली सफ् ल्यखुनि
प्रानि कथु फिरिमचु न नोव सोरुमुत यिमव

ज़िंदुगी म्वछि मंज़ तु मौतुक सायु ह्यथ
फलसफुक छुनु काँह वरुख पोरुमुत यिमव

बुज़दिलि ह्यमतस छे फुटरान नल तु नख
ऑविजारस गाटु छुय ज़ोरमुत यिमव

खून छा बेरंग सपुध्योमुत ह्यो
शींकियाह नॉरन छु मा बोरमुत यिमव

बेगुनाह नज़रन अन्दर श्रावुन वुछुम
सीनु दॉरिथ यूत व्यतुरावुन वुछुम

बाँगि अडफलि गाशु गव आलव कनन
छ़यनु गछुन ज़नु चोन अज़ रावुन वुछुम

मै ति छे वखतस राज़ुसी कॅरमुच़ स्यठा
मुफलिसी मंज़ चोन मंदुछावुन वुछुम

म्यानि अकि—अकि लफ्ज़ु नेरख नोन पगाह
कोचि अच़ुवुन बुथ खॅटिथ थावुन वुछुम

सारि तस दॉरिथ हलम युस नेमि रछ़ा
ज़ॉलि हार्य नतु यि सौंबुरावुन वुछुम

वारि ग्रटुअनवारि वखतन लॉगि ज़न
आरि प्यठ दिल हारि कतुरावुन वुछुम

रुदन राथ्य आँगुन छोल
वावन पोशि थरयन रंग मोल

मखमल वथुरुन सब्ज़ा सबज़
दछि पोंपुरि वुछ आलम वोल

छम—छम वॅछ़ पाँचादर वुछ
छव्कुनोवुन ज़नु आँगन दोल

म्यॉनिस बागस श्रावुन आव
दारि तलय गुलज़ारा फोल

नागुबलन प्यठ रागु दिवय
कुकिलव कोर संतूर ति कोल

चॉनिस शाहरस डालि अनय
पनुनेन नागन हुंद पाँ गोल

वुम्बुर लॅज प्रावुनस चॉनिस
बुंज़ा लोग रावुनस चॉनिस

मुलाकातुच कथुय म्वकलेय
नज़र लॅज यावुनस चॉनिस

डॅलिथ नज़ुरव छु पगुहुक द्वह
तु क्या रॅछुरावुनस चॉनिस

मे मा तोग सीनु बावुन तस
बु क्या करु बावुनस चॉनिस

रतस लॅज रेय छे रातुच कथ
बु क्या करु छावुनस चॉनिस

मे छुम पनुनुय अकुस खोचान
मे क्या वरतावुनस चॉनिस

गॅयस रुसवा सिफत छा काँह
अन्दर कथु थावुनस चॉनिस

मे चव कोताह नटयव नार्यव
असर औस चावुनस चॉनिस

ज़िंदस हरगा मे अम्बुनावेम
तवारीखान अन्दर थाव्यम

मे पतु लगि फ्युर कथन म्यानेन
कुनेम द्रवगि म्वलु चन्दस थावेम

मे असेम बादुशॉही तिछ़
गॅरिथ अलमारि मंज़ थावेम

छु मौतुय रुत तु कॉछुन क्युत
दुआ सुबु शाम करुनावेम

मशयस कति सासि लटि पॅरि—पॅरि
मे मॅजलिसि मंज़ सु व्यछुनावेम

बु शायद बेतकल्लुफ छस
खयालन मंज़ सु मुचुरावेम

किताॅबी ज़िंदगी बखशेम
सियाह लफ्ज़न मे पुशुरावेम

वायु रुस कमि आयु मँजमस तिथि हिसाबुच ज़िंदगी
ज़ूनु पछची राथ ऑखुर माहताबुच ज़िंदगी

ट्यठ हकीकथ हटि लॅजुम तवु दूर पानस निश थॅवुम
न्यॅन्दुरि हचि वोनुनम ज़ि कॉचा कम छे खाबुच ज़िंदगी

सर, समन्दर ठॅहरि मा कतरन वजूदुच आश क्या
वाव गछ़ि फीशिथ ब्रंज़िस मंज़ यी छे आबुच ज़िंदगी

पोत कले मॉरुस तु फीरिथ युन मे करमस लाग रुज़
बेयु तु बेयु कॉछुम हयॉती सय अज़ाबुच ज़िंदगी

दर ब दर फीरुस अमानथ चोन ह्यथ व्वलु रो—ब—रो
दीदुवुय वुछहख चु यातय मंज़ निकाबुच ज़िंदगी

ध्युन मे करमस औस मा मँगि—मँगि गुज़ॉरुम वाँस अख
शर मे दिनुकुय नेरिहे बखशुम गुलाबुच ज़िंदगी

शाहस रॉछ करु म्वछि अन्दर लारु ज़ू हयथ
तु हॉज़िर गछ़य ऑखरी आरज़ू हयथ

ज़बाँ दिनि छे साहलुय मगर लोल प्रावुन
दिलस दिल छु छ़ाँडान शुहुल गुफ्तुगू हयथ

न म्वख नय मंदछ ज़नु छु जशने तबॉही
यि तूफान च़ोल वुछ येत्युक आबरु हयथ

ज़िंदन मौत बखशान तु म्वरदन हयॉती
योहय नुस्कु वुछितव पकान हू—ब—हू हयथ

यि वनतम अदाकारनुय गाटु छा कॅंह
गछ़न बेगुनाह क्या सना रु—ब—रु हयथ

☆

द्रह बोरुत औस गौम तनहा शाम ज़न
शब ति गव दिथ तॅमिसुंदुय पैगाम ज़न

बस हरफ कैंह पॅरि मे युतुय औस खत
अख इशारा औस ना बेनाम ज़न

चे़तु वोतुर गव ताज़ु सरनुच ऑस कथ
हथ पज़र खोट कथ गॅय मगर आम ज़न

म्वछि मुरान तैमि आसि ल्योखमुत राथ खत
फासुलन तस आसिहे हेनि साम ज़न

तस छुनु येति ज़ाँह म्वकलन पाय
बेकुल यूत छु काँछान आय

गरु गव शेरान अथुवुय कॉति
पानस छाँड़ान छपनस जाय

पोत पलि क्या फलि अँज़ुरावान
तछि—बछि कॅरि—कॅरि नफचुन न्याय

व्वलुसान यिनु वाल्यन हुंदि सुत्य
व्यसरान वुछिथुय कॉत्या द्राय

लुकु न्यायन तॅमि छ्यन ध्युत ना
पानस कुनि मा म्यूलुस न्याय

आबाद युगन प्यठ यार कोरुन
कथि–कथि मंज़ युथ इज़हार कोरुन

अकि दुहकिस रिशतस वाँस दिचुन
ज़नु हाँसिल अख संसार कोरुन

तॅमि लोलस यूत थज़र बखशुय
सरि आम तॅम्युक यकरार कोरुन

यवु सॉलि ओनुन महबूब पनुन
ज़नु दयु सुंद ह्यू दीदार कोरुन

कमि चावु चु दिख नज़रानु तॅमिस
येमि सोंतुक ताज़ु बहार कोरुन

ज़नु आँगनदरकिस बोनि कुलिस
सग दिथ वुम्बुरन शेहजार कोरुन

तसॅन्दि दूर चलनुक छु अज़ खौफ यारस
येमिस चेशमु वथुरिथ गिंदुन ऐतुबारस

पनुन गाश दिथ तस मँज़ुन राहनुमॉई
ओंगुज थोद तुलिथ तॅमि वोनुस माग हारस

सबुज़ बाग हॉविन येमिस सोंतु ब्रोंठय
तसुन्ज़ि आशि नरि तॅमि दिचय वारु नारस

अदा सादु कॉचा रफाकथ कथन मंज़
ज़ि यिथि ऑविजारन हवा ध्युत खुमारस

दोपुन मंज़िलन मकसदन प्यठ नज़र थव
छु यूतुय वफा अज़ करान यार यारस

मे वनतम तिथिस व्वन्य पज़्या सीनु बावुन
येमिस निश नु बिलकुल बु छस व्वनि शुमारस

नज़र गॅछ़ अरशु ह्योर खालुनि
ज़मीनस प्यठ तु अदु वालुनि

अमारन गंड़ हना आसुन
ख्यालन गछ़ि नज़र डालुनि

छ़व्चर रिशतन छु ध्युन लॉज़िम
वफा दिलुसुय अंदर पालुनि

वजूदन म्यॉनि कोरनय क्या
हकीकथ छय पनुनि चालुनि

मे यी ती पननि बाग्युक ख्यव
तु करज़ुकि लॉदि नखु वालुनि

चु छुख बेखौफ लापरवा
मे दमु–दमु नठ मगर कालुनि

शैकन कॅडनय कल तय द्रायख
कमि–कमि आँगन फीरिथ आयख

रखतस सॉती ख्वख बदलॉविथ
नोव क्या लोगुथ करहय छायख

बरु प्यठ सॅजदा मुजरा औया
असतानन कर अन्दरुय चायख

सौंबुरिथ सारुन सॉरिथ हारुन
कस–कस वनहम छख परुदायख

वाँस मँगिथ क्या क्वदुरथ मँजुथस
येमि गरि मोयहम तॅमि गरि ज़ायख

छ़्व्पु

सॅद्रुच छ़्व्पु गॅय सनिरुच आन
बोज़ुन तगिया छुख नादान

दार्यन हाँकल क्या थावख
वावुच छ़्व्पु गॅय बोड़ तूफान

छ़्व्पु गॅय ख़्वपु सुंज़ वखतस प्यठ
कलमुच छ़्व्पु गॅय ज़नमन हान

ज़ेवि रुस नर गव दोबि सुंद खर
ललि हुंज़ छ़्व्पु गॅय ज़नमन ज़ान

तनहॉई हुंद बेयि अख शाम
प्रोन सहर नोव–नोव पॉगाम

असु किथु चॉनिस हुक्मस प्यठ
लसु किथु पनुनिस यछ़नस ताम

कोचु गरुद ऑस हेरि ब्वन लॉर
बजरुक ज़्वन दिथ गव कुसताम

यनु प्यठ्ठ छ़्यनु गॅय सॉरी ॲसि
बसनस लायख रुदा गाम

अछ़्दार्‌यन ग्युंद गट्ट पछ़ ब्रोंह
वॉरि पनुनि पेयु वॉतिथ ताम

खाब–हकीकथ क्या ज़नु गॅय
अकलि बकल गॅय सोचस याम

सनु लदु चेशमव बोवुन हाल
कोचि गॅलिस प्यठ समखुम याम

द्वसि प्यठ लीखिथ थॅवनम शेछ
वुनि छु गछ़ान वखतस प्यठ शाम

तॅमि डॉज नज़र अवु ज़ि सु रछि ना पनुन बजर
खोत ब्राँदु सु कमि आयु खबर क्याज़ि ध्युतुन बर

यॆति कोचि फिरिस सासु बॅदि बहानु छि आयिति
यॆति पिलि नु नज़र आँगुनस छे द्रसु ति बॉज़िगर

लाचारगी ज़ुवुन तु, मरुन आम हकीकथ
नफचा बरुन द्रह राथ जखुन पूरु बॉर खर

पानस छु तॅमिस रोय गुल तय गव्नचि दहन साफ
पॉनस निशे बेगानु मगर ज़ानि तस शहर

मॅति आब चोमुत सारिवुय गॉमुति छि बेखबर
यॆति तिम छि सरस ज़्यव नु पनुनि नय तिमन नज़र

बजुरुक छु मानि खॉलि अथव छारनस दवुन
हॉवी गॅमुच़ देवानगी पानस कुनुय नज़र

बल्नुकि छिनु इमकान मे वोनुमस
गल्नुकि हथ सामान मे वोनुमस

वखतुच कथ करनस छे मनॉही
कलमस क्या खॅच़ हान मे वोनुमस

वाँगुजवॉरिस मंज़ छे नज़ाकथ
गरुनुय मंज़ वॉरान मे वोनुमस

नाज़न नॅखरन क्युत छा शमा
दज़ुनस क्युत परवान मे वोनुमस

दॉदि ल्वतन ज़ेवि पनुने बॉविथ
ज़्यव छा काँह मॅशरान मे वोनुमस

कॉतिस कालस नहक़ लुकन हुंदि
पोशन असि अहसान मे वोनुमस

ज़ानेम पान ज़ि अथु छिम खॉलि
कस करु आलव कुस यियु सॉलि

कॅहवचि खॉरिव बजरुक रंग
हंगुमंगु छुनहस बजरा नॉलि

मोंगुनय तस युस वुम्बुरन औस
जूल्या ह्यथ बरु तलुक सवॉलि

चॉनिस रॅहमस करमस प्यठ
कॉत्या खाब अॅन्दुरि तॅमि पॉलि

चाने आॅही नेर्या तर
कवु दिति छॅरिसुय आबस ज़ॉलि

पानस आयम वलनय तिम
यिम ज़नु द्रदु तय दानय पॉलि

सन्यर—गन्यर छा सा बावुनुच कथ
क्वली वनव क्वल तु वेथि वनव व्यथ

चु क्याज़ि ल्वकटख बजर पनुन दिथ
मे रावि खॉराथ रॅटिथ यि प्रज़नथ

करामॅचन हुंज़ कदुर करुनि हेछ
कॅरिथ यि प्रावख स्व गॅय हॅकीकथ

सु दार युस ध्यारुनुय थवान बर
मे रावि तति वाँसि हुंज़ अबादथ

छि रिशतु ऑविलि तु क्रॉठ्य रॅछ्रुनि
तगेय तु बोज़ुनि ॲमिच नज़ाकथ

दुह्‌लि खाबन सु ब्रॅमुरोवुय
शबुक आराम तस रोवुय

फरागथ यस हना चॅर गॅय
हुनर लसनुक तॅमिस रोवुय

तराशिनि लाल तस करमस
तु कर तॅमि पान पॉरोवुय

दिलस मंज़ छावुनुक शर युथ
ज़ि सारेय वाँसि सौम्बुरोवुय

मॅतिल ऑस बागि आमुच़ तस
मच़र तॅमि पानु पॅज़रोवुय

गरुद वखतुच चेतस बीठा
करुन क्रावुन ज़ि तॅमि त्रोवुय

स्वखन म्यानेन कॅरिथ ग्रँज़ फ्युर
लोबुय क्या तॅमि तु क्या प्रोवुय

☆

ज़नु खुदॉई तॅसि आवेज़ान दूर गव
फासुलव सुती सु यागव नूर गव

यिवनि वखतुक बास लोग ब्रोंठय तॅमिस
नेखनॉमी मॅलि ह्यनस मजबूर गव

यिनु कुनख ख्वददार दिल कुनि कॉमुतस
पनुनि विज़ि तस आब रोसतुय क्रूर गव

तस मिज़ाजस क्या छु बदलावुक सबब
चन्दु छेन्यर वुछिथुय सु पानय दूर गव

ज़ूल कॅमिसुन्दि ताज़ु अरमानुक कॅरिथ
व्यतु गॅछ़िथ ज़नु नारु बनिहुन्द सूर गव

☆

बालु डॅलिथ वोथ गव कोत ताम
रॉच़न दिथ गव स्वनुहॅरि जाम

दुहकिस राज़स र्‌वखसथ कर
व्वशुलान—व्वशुलान यी वनि शाम

पोत दारे तॅमि कॅरनम क्रख
ऑंगन बर थव अड्‌वोथ ताम

हरम्वखु वॅछ़ ना विगिनि छव्खा
बॅरि—बॅरि सुरयन मस क्याथाम

आकाशस ज़नु सॅदरुक रंग
चेशमव लोब यूताह आराम

लरि पतु लरि थरि पोशु—फुलय
थख दिनि बीठ्‌स वति प्यठ याम

रॉवुस चेशमु फिरेम हरसू
वहि शाहरस तेय गछ़िहे गाम

अछरव तुलमुत युथ तूफान
पथ यिनु रोज़ख गालख पान

ताज़ु गवॉही वॅहरन हृंज़
कलमन ध्युत ज़ेवि रोसतु बयान

छ्वकनस–डव्कनस तॉर लग्या
नार ज़मानुक रोज़ि वुहान

गुमराह गॉमुत्य वति पकवुनि
नेशबॅद्य गाट्टलि वति डालान

तकदीरस थफ कॅरिथुय ब्यूठ
अथुचन रुखनुय खॉजुन हान

रातुकेन वादन कदुर करहव रछ़ा
चेश्मु अख ॲकिसुंज़ु ति ॲसि परुहव रछ़ा

दिल छु ज़ेहनस दूर च़लनुच कथ करान
वुफ अमारुच कम पहन करुहव रछ़ा

शौक़नुय हुंज़ कथ छे तम्बुलावान दिलस
मुशकिलन क्युत पगुहुकेन दरुहव रछ़ा

ज़ुरथुय छुनु पान बोड़ ज़ानव पनुन
लरज़ु मरनुक त्रावुहव स्वरहव रछ़ा

लॅहरु दिन तूफान यिनची च़ेनुवन
र्‌वख छु बदलुन पानु तेय तरुहव रछ़ा

हसदु नारय दॅदि तु प्रावुन रोज़ि पथ
रॅश्कु लोलुकि फॅरि पनुनि बरुहव रछ़ा

च़्यथ रॅछिथ व्वंदु आवुरॉविथ थव दोपुन
ज़ान गव कॆंह याद पॉविथ थव दोपुन

कुनु तलुच कॅनि थस च़े प्रॉट्टुथ सलहनुय
गरु पनुन या तस ति हॉविथ थव दोपुन

वखतुकिस वावस छु डालुन कॆंह न कॆंह
पश च़ु ब्रोंठुय पारि त्रॉविथ थव दोपुन

नफ्च़ु दोदुय पोज़ अपुज़ करनावि तस
दान दज़वुन बानु नॉविथ थव दोपुन

सानि गरिकिस आँगनस मंज़ ज़ून वॅछ़
गोश सॉरी गाशुरॉविथ थव दोपुन

☆

हख छु काँछान आँथु रोस गछ़ि दरबदर
वख छु नाइनसाफ नच़ुनावान खबर

रातुकिस राज़स वुछुम चंदु खॉलि अज़
वठ गोमुत जिगुरस अॅछन मंज़ ऑरच़र

गाटुला अख औस तस खुबुहय वनान
वाँसि छुस आमुत मगर बखशुम बजर

दूर तामथ नज़रि गछ़िहे काँह पकान
ज़ॉनिकारा म्यानि वतनुक हमसफर

गीर पनुने हालु गछ़ अच़तो अंदर
मानि चे़ति बोज़ुन तगिय कुमलख अगर

असत्वथुय आवाज़ दिच़नम ज़्यव दिच़ुन
वाँसि हुंद कस शर सु दियतन अख पॅहर

☆

छ़व्पु–दव्पु कॅरिथुय तॅरि पेठि बालव
खामोशी दिति वाराह आलव

गटपछ रॉच़न सफरस द्रामुति
मंज़िलस वॉतिथ ज़ूला ज़ालव

वतु हावुक औस कॅमिताम वतुनुक
राववा तेय व्वन्य राह कस खालव

गलि–गलि कलि ज़्यव फ्युर लगि पज़रस
चोन गछ़ि इकवटु प्यालव–प्यालव

यथ अरमानस खश गछ़ि पगुहुय
क्या ज़ॉनिथ सुय व्वंदि अॅसि पालव

ज़्यथ ज़ुवुन तय ज़ुवुनॖ मूज़ुब ऑसि मरव
ज़िंदगी हुंद युथनॖ ऑसि सौदा करव

छम हयॉती टॉठ छुम लसनुक अमार
च़िहि तॖ ब्रुँज़्य सौंबॖरिथ वँ दामानस बरव

मकसदुय यिनॖ रावि साने मेहनतुक
बेयि सॖन्दिस तकदीरॖसुय कोताह फरव

रथ चवान सरि आम परदन तल शराब
यिनॖ दुहलि गाशय चुवॅतिसुय प्यठ मरव

अख ऑकिस रंज़ुनावनस मंज़ आवरिथ
अख ऑकिस ख्वशहाल वुछिथुय मा हरव

वसुवुन द्वह वुनि डलनय शाम
कथ–कथ करुहव अँथि रोज़ ताम

बोज़ख बावख ओश तेय त्रावख
व्वंदु ल्वचरावख यियि आराम

वावन छ़ठ कॅड़ लंजि अॅलरावेन
वॅसि प्यव प्वखतु दॅरिथ गव खाम

अज़ ति गुलाबस मुशकुनि दार
अज़ ति छु कॅंड़ि थरि प्यठ गुलफाम

अहसासस मंज़ बेयि असि च्यून
र्‌वखसथ युस कोरमुत करताम

तस शिहिलिस हमराज़स वुछ
व्वंदि ललवान छिस खास तय आम

टेछर ज़िंदगी हुंद छु हिरि वालुनस क्युत
ब्वछर गोछ़ नु हॉवी गछुन गालुनस क्युत

छि लाचारगी आवुरॉविथ थॅविमुति ॲसि
नफुच़ ऑस वॅहरिथ छु ध्यव पालुनस क्युत

छे हन हनि प्यठुय खारुनुच मान यीच़ा
क्रंज़ुय म्वचि़ पोतुस सुति यि बॅलि ज़ालुनस क्युत

ग्वनुहन च़ु म्यानेन सवाबन दि फ्युर हयुव
कलम तुल च़ु या अज़ करम डालुनस क्युत

बरस पॅहरु थावख सु त्रॅहरावि ॲन्दुरी
हॅटिस चीर लगि रोज़ि कुस नालुनस क्युत

न पशनुय, न मातम, न क्रेशुन, न रोशुन
जिगर यां तु गोछ़ त्यूत बोड़ च़ालुनस क्युत

मे लुक् आचारकुय या गोछ़ चलुन ब्रम
तु नतु वरतावनस क्युत ब्याख आलम

मे गॅछ़ व्यछ़नावुनस किच़ साफ वॉणी
जवॉनी हुंज़ कदुर नय मरनुकुय गम

वुज़िनि गॅछ़ लोलु नागस यीच़ आसुनि
गछ़ुनि गछ़ु दादि बेयसुन्दि चेशमु मेति नम

अथन हुंज़ु रुखु पॅरिथ सार्योव कस क्या
रुखन हुंद मतलबुय बदलाव अमदम

मे कथ छम ज़ूनु पछची राथ कॉछिनि
इ्यकस चॉनिस प्यठुय इ्यूठुम मे चंद्रम

ज़ुवुन या वॉस गुज़रावुनि छे बॅड़ कथ
शहन हुंज़ ग्रंद करान तेय सोरि आदम

चेशमन मंज़ सॅदरुक छु सनेर तस
शोरु बॅरुच़ खामौश नज़र तस

द्वहदिश खाबन मंज़ कोर ख्वखसथ
छ़्यनु गछ़नुक च़ालुन छु पज़र तस

कॉछ़्यस, प्राव्यस ब्रोंह कनि थावेस
अख तनहॉई पाथि अगर तस

जाय दिच़ुन तस छपनस यॉच़ा
ऑगनु रोसतुय बास्या गरु तस

शौख अदा मस्ती तु शुरिल यिछ़
रोज़ुन गोछ़ ता उम्र असर तस

सितमगार रॅछिथुय मे छुम यार मॅशुरुन
गमन जाय दिथ छुम मे गमखार मॅशुरुन

न छम वथ वुछिनि नय मे कथि हुंज़ थवुनि कल
सु मॅशुरावुनस क्युथ छु संसार मॅशुरुन

रलन नज़रु हरगा वुठन वठ छु सपदान
तु चेशमव वनुन अज़ छु यकरार मॅशुरुन

दुआ गॅय मंगुनि तथ पनुन क्या परुद क्या
दिलस प्यठ थॅविथ अथु छु बेआर मॅशुरुन

सहल कथ छे फिरथुर करुन ऑनु पॅटिसुय
मगर कूत मुशकिल सु अनहार मॅशुरुन

जुदॉई हन्दे नारु दज़नस नु खोचुन
अॅहर चालुनस क्युत छु शेहजार मॅशुरुन

मे स्यज़ुरुच वथ रॅट्टम पतुवथ सलामत सुय सफर थॅविज़ेम
थज़र सोचस दिज़ेम त्यूताह नदामतुकुय असर थॅविज़ेम

मे छुय यथ सीनुसुय अन्दर जज़ुब कोरुमुत यि बद तय रुत
सनेर सॅदुरुक अता कॅरिज़ेम शराफतकुय बजर थॅविज़ेम

द्रहस व्यस्तारनुक पॅहरा तु रातस च़्यथ दिनुक ताकथ
तु शामस कल सुबुह फ्वलनुच अबादतकुय सहर थॅविज़ेम

रटथ बैखौफ नालय आलुवय अज़ प्राण कदमन चे़य
वुछय थलि—थलि कल्यम यिनु ज़्यव फरागतकुय पॅहर थॅविज़ेम

चे़ छय पय म्यानि कॅंह वनुनय चु रॅछिज़ेम ज़य मे सुमु डलनय
दिज़ेम शेहजार नारस मंज़ रफाकतकुय शहर थॅविज़ेम

व्वंदस अन्दर सु थावुन गोछ़
थौम्ब्यव दरियाव चावुन गोछ़

क्वछे मंज़ तस थवुन गोछ़ सर
तु ॲन्दुरिम हाल बावुन गोछ़

अथस तस थफ कॅरिथ नेरुन
डॅलिथ येमि कोचु रावुन गोछ़

मे गॅछ़ि ह्यमुतुकि कदम आसुनि
यि ओंद–पोक शोलुनावुन गोछ़

सु कमि अनुहारु क्या बावय
सु यातय पान हावुन गोछ़

ख़्वपुलि तनि स्वनुहरी पॉराव
सु च़्यथ म्यॉनि गाशुरावुन गोछ़

आलुवस ध्युत आलुवा ल्वति पॉठ्य ज़न
लोलु हॅति गॅय नाद नादन थोव कन

क्रानि म्याने लानि लीखिथ म्युल वुछुम
अथु पॅरिथ चोनुय मे डंजि ज़नु ब्यूठ मन

बावुनस किच़ ऑस लफ्ज़न हुंज़ कमी
थॅवि दिलस खॅनि—खॅनि मे चॉनी तिम स्वखन

कचि़ रॅटिम शौकन वुतिश यामथ लॅजुम
खौफ रुदुम यिनु मे कॉछिथ स्वख ग्वबन

आलुमुकि स्वख छॉव्य छेम्बि गॅय वाँस अख
क्रूठ वखता वौत गॅय लरज़िश वुठन

मच़रुकुय अहसास दिथ येलि गव कुनेर
यारु चॉनी नाद गॅय म्यानेन कनन

यकीनन सथ छे रॅछ़रनि ऐतबारुच
गनीमथ मेलि कॉँह गॅर शेहजारुच

दुआ मोंग तथ गरस क्युत पोत नज़र दिथ
मे येति मनसॉव कथ व्वन्य यखतियारुच

गुलन हुंदि अकि तसव्वुरु वुछ फॅज़ुस बो
मे क्या ऑसुम कॅमी पतु ज़नु बहारुच

च़ु ख्वर ठॅहराव तस वन अख हकीकथ
ज़ि रोज़ेस कल हना म्याने शहारुच

मे ऑज़िकुय द्वह सोरुम पगुहुच रॅछिथ कल
मे रातुच राथ ऑसुम इंतिज़ारुच

येलि आसि बसुन वॉरानस मंज़
तेलि बासि फुलय शमशानस मंज़

कथ यीच़ वजूदस रॉछ करुनि
वुड़ि सूरु म्वठा असमानस मंज़

मच़रुच गॅय तॉर मे वुछ साक़ी
अनहार तसुन्द पैमानस मंज़

रॅहमुच तस ऑस नज़र बेशक
मेय आय नु व्यपनुक बानस मंज़

छ़िपि वाँस डॅजुम स्वरनय—परनय
अख शिनिहा डयूठुम पानस मंज़

आश जवाबन हुंज़ हयथ प्रार्यव
डेर सवालन कॅरि–कॅरि हारय्‌व

वुठ त्रोपरॉविन तस छनु खबरुय
ज़ेवि हुंद सौदा कोर येति ज़ार्यव

कोर लाचार अमारन यूताह
बरु छुन कॅड़ि–कॅड़ि गरु चाव दार्यव

ज़ॉलि दितिन यियि लाल अथस मंज़
सेकि म्वछि तुल्य–तुल्य तस क्या सार्यव

द्रहदिश प्रारान नादस तिहुंदिस
सरु मा कोरुनुय तॅमि कुस छार्यव

याद

वुछतु जिगर बॅड्रोवुम कोताह
वॉरिव गरु अपुनोवुम कोताह

मॉज़ि गुल्यव सौंबुरावेम न्यामॅच़
बँगुरि नरयव वरुतोवुम कोताह

मालिनि ब्रॉंदस प्यठ ल्वकचारस
अछ़्दारेन वनुनोवुम कोताह

ज़ूनि मोंगुम माहराज़ु दयस ह्यू
लयु ॲनि-ॲनि व्वलुसोवुम कोताह

ज़्यनु विज़ि त्रॉवुख ॲशि दद्राया
सुय आँगुन असुनोवुम कोताह

तन मन पुशरिथ यथ गरुबारस
ल्वह-लंगरुय पकुनोवुम कोताह

नालुमति रॅटिथुय वोनु बबराजन
डखु जिगरस पल थोवुम कोताह

वावु टारयन प्यठ छु चॣलॖवुन द्रह ॲज़्युक
वखतु ब्रौंठय आसि फ्वलॖवुन द्रह ॲज़्युक

राथ रावर सिरियु खसनस ज़ागि बेह
नतु छु दग हिश वाँसि ललवुन द्रह ॲज़्युक

म्वखतु चेशमन हुंद चु हलमस क्यथ सोंबर
दूर सॅदरस सुत्य रलवुन द्रह ॲज़्युक

चूरि चॣलि ख्वखसथ ह्यनय ल्वति पॉठय अज़
स्वर्गु अरशस प्यठ छु पलवुन द्रह ॲज़्युक

द्रह ॲज़्युक चेनुन छु म्वलॖवुन राज़ ह्युव
बॉज़िगर ह्यू आसि छ़लवुन द्रह ॲज़्युक

☆

रॅच़न गोछ़ अज़ स्वनुह्हरि गाश
लालन मोंग सोरुय आकाश

नालस दोपनम जर तारख
पूर करय चोनुय फरमाश

च़्यड़ कर लालो सुबहस ताम
बसनस लायख गछ़ि आकाश

ओंगजन प्यठ तारख गँज़राव
ॲकिसुय पॅहरस मंज़ फोल गाश

पगुह्हय ज़गि हुंद राज़ु बनख
दोपमस द्रह खंड़ कर बरदाश

ताजस जॅरिज़ेम रचि़–रचि़ लाल
राज़ु गदि थॅविज़ेम मोत आकाश

☆

गछ़ि ग्रिष्मस रचि़ खॅण्ड़ि श्रावुन अज़
गुमु शेहलन रुमु व्वशुलावन अज़

आकाशु वसुनि गॅछ़ आबु ज्वया
बुतरॉच़ गोछुम नोव यावुन अज़

हवहस दवहुक तॉसीर गॅछ़िन
शमशेरि ज़खुम बॅलरावुन अज़

मे छु दूर च़लुन छ़यन दिथ रिशतन
कॅह प्रॉविथ पथ कुन त्रावुन अज़

ज़्यव च़टहम कॅंह छुनु वाय तॅम्युक
अछरव आलम ॲलरावुन अज़

कुमलॉविथ मोमुकि पॉठ्य जिगर
मस प्यालु बॅरिथ छुम चावुन अज़

☆

वारु पननुय दिल मे अज़मावुन पेयम
यावुनस कोत पॅहरु बेहनावुन पेयम

पॉरिज़ानुय डॅज तु चेशमन आब होख
पान पनुनुय अज़ मे अज़मावुन पेयम

दग मे चॉनी टॉठ छम इकवटु ज़रव
स्वख चे़ क्युत पनुने हिसुक थावुन पेयम

त्रटु ति चा़जम मंदिनेन गटुकार वुछ
ग्रटु ति द्रायस कूत व्यतरावुन पेयम

बागि छा मेय प्रथ योगस मंज़ ज़िंदु दज़ुन
व्वन्य मे तन्दूरुक तचे़र छावुन पेयम

नीलुवठुसुय छव्ख कॅडिथ वन ब्वछि चे़ल्या
किनु थज़र ललि हुंद मे पलि पावुन पेयम

आमि पनु मेय नावि लोम यॅच़काल गव
व्वन्य मे सॅदरुक र्‍वख ति बदलावुन पेयम

यिनु फेर बदल गछ़ि रातस मंज़
गलि ज़नमुक ॲकिसुय सातस मंज़

चेतु चेन तु व्वंदि रछ सीर सनेर
यिरु गछ़ि नु गछ़ुन जज़बातस मंज़

दिनु वॉलि वोनुम अज़ व्यछ़नॉविथ
हख गछ़ि नु मंगुन खॉरातस मंज़

येलि तीरुच कॉम स्वखन करनय
ज़्यव न्यंगुलिज़ि बस तॅथ्य सातस मंज़

नज़रन कर नज़रु रलन बोज़व
छनु यीच़ ह्यमथ वुनि ज़ातस मंज़

विहि कॉति गछ़न वहि इनसानस
पछ़ छा तापुच वॅहरातस मंज़

☆

बसनस लसनस किच़ तरसान
बस्ती गॉमुच़ येति वॉरान

बर दिथ क्या करि सरु वनतम
अरु-वरु गॉमुत्य येति देवान

तारखा नब ख्यव गटुकारन
बदरंग गोमुत छुय असमान

शहरन ज़र प्यव शोरुय शोर
रॉवुय कुकिलन हुंज़ पहचान

दमफुटि शकलन हुंज़ बस्ती
बासान कुनि छुनु ख्वश इनसान

शामुकि ज़ूलु छे नॅनि बस्ती
सिरियस आसन यिम मंदछान

बास यिनकुय ध्यावुनस क्युत गछ़ि असुन
आव नय बॅलि हावुनस क्युत गछ़ि असुन

असनु मूजुब छुनु ज़रुरी ख्वश दिली
बेरुखी छ़ोपुरावुनस क्युत गछ़ि असुन

येलि मिशीनन हुंद असर ज़ेहनस पेयी
दिल त्युथुय अज़मावुनस क्युत गछ़ि असुन

लूकु अरसातस अन्दर चे़नख कुनेर
अख ॲकिस वदुनावुनस क्युत गछ़ि असुन

वुनि छि कुनि–कुनि ॲसि करान खुलु–डुलु असुन
लुकु ह्यडुन श्रोपुरावुनस क्युत गछ़ि असुन

दिलस, दीदन तु दामानस नबुक फॉलाव आसुन गोछ़
रटुन क्युत वुछतु इनसानस हना ठॅहराव आसुन गोछ़

बु थवहा आलमस पैगाम खॅनि–खॅनि नावु चाने अज़
युगन युस कालु ओबुरस डालिहे त्युथ वाव आसुन गोछ़

वछ़र सिरियुक तु तापुच तेह वुठन कुमजार शबनमकुय
मे जामन ज़ूनु पछचे रॉछ़ हुंद पॉराव आसुन गोछ़

नॅमी चेशमन थॅविथ कॉयिम चमन आबाद ॲन्दुरिम गव
अन्दर सोचस समनदर गोछ़ चेनस दरियाव आसुन गोछ़

ज़ु प्रारख राज़ जिगुरुक ह्यथ तु बासी म्योन आसुन न्यथ
खयालन चाव गोछ़ चानेन तु म्यानेन छाव आसुन गोछ़

न छि हक्हुकि अज़ तॉसीरु बलान
न छे क्वलु रादन प्यठ त्रेश चलान

ब्वछि यीच़ बड़ेमुच़ इनसानस
ईमानुकि अनज़लु छुनु सु पलान

रखतस वखतुक गव यूत असर
नज़रन सुत्यन छनु नज़रु रलान

इन्साफ करन वोलुय वुछमय
ग्वनुहन पनुनेन अॅतलास वलान

येति डेर सवालन गॉमुत्य अज़
वुठ फेशान येति छिय लूख कलान

वॅहशी गछ़ि इनसान गाटुल क्युथ
जंगुलन कुन आसन लूख चलान

व्यकार रोछमय अमारु गोलुम
मे कर नु चोलुम तु क्या नु चोलुम

मे बारसस ओन वजूद चोनुय
तु कोदुरतुक थोद पज़ुन हा पोलुम

जवाँ दिलुच लय मे नालु रॅटमय
शुरिल रॅछुम, चोन बुजर संबोलुम

मे चानि लरि ध्युत गरुक सु माने
मे दार चाने बरुक संबोलुम

अज़ल चे क्युत शोलवुन मोंगुम तस
बजर पनुन दिथ सु अरशु खोलुम

दिनुच अदा छय मे कोदुरतुक द्युत
कदुर करुम स्वनु—रव्पु मु तोलुम

☆

ब्रोंह कनि हरदम बासुन लॉज़िम
दूरेर चोन ति आसुन लॉज़िम

लफ्ज़न मंज़ अज़ कॉद बु करुहथ
अनहारुक वोन आसुन लॉज़िम

जज़बातन हुंद सीर रछव ॲसि
अहसासुक नखु आसुन लॉज़िम

छय चे़ दिलुच आवाज़ ति चे़नुनि
छुय हमराज़ ति आसुन लॉज़िम

पछ़ ॲछ़रावनि क्रॉठ कथा छय
ज़ेहनस व्वंदु डखि आसुन लॉज़िम

व्यवहारकि मेछर सुत्य पनुन ओंद—पोक मेठरॉविथ कथन माने चारान तु वतन ठॅरि नाहनावान।

कॉशिरि गज़ल वखतुकि मिज़जि मुतॉबिक नवेन मौज़ूआतन सुत्य वाबस्तु करुनस मंज़ छु तसुंद ध्युत अहम। ज़बॉनि हुंद वरताव छु तयस प्यठ, कम खोतु कम लफज़ वरतावस अॅनिथ छय स्व अॅकिस सिकेच बनावन वॉलिस चित्रकार सुंज़ भूमिका अदा करान। वारियाह केंह छु परनवॉलि सुंदिस बालेंग सोंचस प्यठ मुनहसर रोज़ान।

मे छय व्वमेद ज़ि यि शार सौंबरन खसि परन वॉल्यन टारि तु सुनीता जी प्रावि पनुनि मेहनुच हुंद फल तु सु गव आत्म संतोष – "मैं तो जानूं कि मेरे बाद भी मेरी याद करे कोई" यि अहसास छु तस कर्मु साधनाय हुंद व्रत दारनॉविथ तु संतोष ब्योल ववुनॉविथ आनन्द फल प्रावनुच कल कडान।

मे छु दूर चलुन छयन दिथ रिशतन
केंह प्रॉविथ पथ कुन त्रावुन अज़

भूषणलाल कौल
डी॰लिट्

वखतुच कथ करनस छे मनॉही
कलमस क्या खॅच़ हान मे वोनुमस

बलुनुकि छिनु इमकान मे वोनुमस
गलुनुकि हथ सामान मे वोनुमस

सुनीता जी छय कॉशरि गज़ल शॉयरी मंज़ प्रथिना परक गज़लि मुसलसल लीखिथ अख रुच़ रिवायत सगुवान। यि छु दरअसल तसुंद इखलॉकी थज़र तु बजर। तमि तहज़ीबुक सोन असर युस तॅमिस मालिनि गरि छु बागि आमुत। यि सॉनि म्यॅच़ छय स्यठाह ज़रखैज़। कुमन गुलाबन छुन फ्वलुनुक शरफ बखशमुत तु ॲमी मेचि़ हुंज़ ख्वशबोय सुत्य मुयतर स्पदिथ छि शायरा पनुनि येछि़ तु पछि़ हुंज़ यीच़ बावथ करान:—

मे स्यज़रुच वथ रॅटुम पतुवथ सलामत सुय सफर थॅविज़ेम
थज़र सोचस दिज़ेम त्यूताह नदामतुकुय असर थॅविज़ेम

मे छुय यथ सीनुसुय अन्दर जज़्ुब कोरुमुत यि बद तय रुत
सनेर सॅदुरुक अता कॅरिज़ेम शराफतकुय बजर थॅविज़ेम

द्रहस व्यस्तारनुक पॅहरा तु रातस च़्यथ दिनुक ताकथ
तु शामस कल सुबुह फ्वलनुच अबादतकुय सहर थॅविज़ेम

ॲज़िचि कॉशिरि शॉयरी मंज़ छु सुनीता जी पनुन खास मुकाम हॉसिल। तिहुंदि खॉतरु छय शॉयरी अख इबादथ। स्व छय ग्रहस्थ ति पालान तु शार ति वनान, वारियाह ठॅरि छि बुथि यिवान मगर तस छु दयन हौसलु ध्युतमुत। स्व छय पनुनि

इन्सॉनियत गॅयि रूसवा तु स्वंगुदारन लॅगि बाहमॅनि कुलुफ। टासुराय वॅछ़ च़्वपॉरि। विस्थपनुच दग ललुवान वॉच़ अनन्तागकि अकि रैशय गरुच कूर ति हन्दवारि कि अकि बारसूक बट्ट गरुच ब्रॉंदु कॅनि शालीमार गाडन, उत्तर प्रदेश। तकरीबन च़्वन लछन लूकन हुंज़ दग छय सुनीता जी कैंच़न गज़लन हुंदयन शारन मंज़ ओश हारान द्रींठ्य गछान। गज़लि हुंदिस सांचस मंज़ विस्थापनुचि दगि हुंद इज़हार ओस प्रयोगकि एतबारु अख नोव इज़ाफु, अख नोव तजरूबु, युस अज़ कॉशिरि शॉयरी हुंज़ जानदार तु बामाने ट्रंड़ बॅनिथ वुसजार प्रावान छय। सुनीता जी हिंदयन कैंच़न गज़लन हुंदयन शारन मंज़ छय विस्थापनुच दग ज़न तु वुहान बासानः—

यथ मैचि़ तल कॉत्या लाल शोंगिथ
कॉंह जतनु कॅरिव वुज़ुनॉविव कॉंह

गरिच वथ ऑस नाहनॉविथ
पेयस परु छाय क्याह करुहव

रातुकिस राज़स वुछुम चंदु खॉलि अज़
वठ गोमुत जिगुरस ॲछन मंज़ ऑरच़र

दूर तामथ नज़रि गछ़िहे कॉंह पकान
ज़ॉनिकारा म्यानि वतनुक हमसफर

वॉंगुजवॉरिस मंज छे नज़ाकथ
गरुनुय मंज वॉरान मे वोनुमस

वरतावस ॲनिथ कुनि निहायत सादगी सान तु कुनि संजीद तौर पनुन्यन अनुभवन या ज़ेहनस मंज़ व्वतलेमुच़न इमेजन ति आकार बख्शान। वुछितव यिम शार किथु छि सानि ज़ेहनुक गटु ज़ूल गाशि रावानः—

टारि खोत मा तस वुछिव म्योनुय थज़र
या छु नज़रन तल तॅमिस असमानु वुछ

कुमुलॉविथ मोमुकि पॉठ्य जिगर
मस प्यालु बॅरिथ छुम चावुन अज़

सहल कथ छे फिरथुर करुन ऑनु पॅटिसुय
मगर कूत मुशकिल सु अनहार मॅशुरुन

तकदीरस थफ कॅरिथुय ब्यूठ
अथुचन रुखुनुय खॉजुन हान

सु हरगा म्यानि गरिकुय पय प्रुछी ज़ाँह
चु वॅनिज़ेस राथ गॅय शाहरुय सॅ त्रॉविथ

यिनु कनख ख्वददार दिल कुनि कॉमुतस
पनुनि विज़ि तस आब रोसतुय क्रूर गव

आदम ज़ॉच़ हुंज़ि हैवॉनी हरकच़ ओन सानि ज़िंदगी मंज़ मंदिन्यन अनिगोट। गरुबार त्रॉविथ प्योव च़लुन तु च़लान लॅगि छ्वंबन तु छारन। नॅवि साम्राजवॉदी सॉज़िशी निज़ामुक ज़हर प्योव असि बेगुनाह लूकन चालुन तु हटि वालुन।

हिन्दी ज़बॉन्य हुंज़ि व्यचार प्रधान कविताय नखु अनान। अख गहन व्यचार छु यिवान छोटुरिथ द्वन मिसरन हुंज़ि बंदिशि मंज़ पेश करनु। मज़मून ताज़ु आसनस सुत्य–सुत्य अगर गरुच़ हुंज़ि नज़ाकथ तु लफज़न हुंद वरताव तु मिलावट्ट रोस शोद तु व्यचार मुवाफिक आसि। शार छु खसान टारि तु भावथ छय यिवान म्वलुवुनि। वुछतव सुनीता जी हुंज़ि अकि गज़लि हुंदिय यिम शार:–

सॅदरुच छ़व्पु गॅय सनिरुच आन
बोज़ुन तगिया छुख नादान

दार्‌यन हाँकल क्या थावख
वावुच छ़व्पु गॅय बोड़ तूफान

छ़व्पु गॅय र्‌वपु सुंज़ वखतस प्यठ
कलुमुच छ़व्पु गॅय ज़नमन हान

ज़ेवि रुस नर गव दोबि सुंद खर
ललि हुंज़ छ़व्पु गॅय ज़नमन ज़ान

सुनीता जी हुंदयन गज़लन हुंदि केंह शार छि यकीनन म्वलुलि फनपारु। नपु–नपु करुवुनि यिम शार छि स्यठाह खूबसूरत तु पुर असर। लफज़ु व्यवहार छु मौज़ू मुतॉबिक करनु आमुत। मानेयिच वुसत तु गहरॉयी ति छि तु रिवॉयती तसव्वुर छु वकतुचि नज़ाकॅच़ मुताबिक मुनफिरद असलूब हेथ फिज़ा मुशकावान। शार पॅरिथ छय दुबारु परनुच कल गनान, मन छु गछ़ान हरशस तु ज़ून छु ज़ुचु त्रावान। सुनीती जी छय अक्सर छ़्वचि बॅहरि मंज़ गज़ल लेखान। स्व छय शौद कॉशुर लफ्ज़

गुलॉमी, व्यतरावनुच मजबूरी तु पामाल गॅमुच़ इन्सॉनियत। अमा अॅज़्युक गज़ल गौ—शायर किथु रोज़ि यिमव असरातव निशि बिदून। सोंच फिकिरूक केंह पीचदार पहलू बनेयि मौज़ूयि गज़ल। वजूदी मसॉयिल आय व्वतलिथ तु असरी आगॉही बनेयि अहम। गामन रोव वजूद, गामन रोव हुसुन, सन्यर तु पज़र, गामन रॉव सादगी तु शराफत, इन्सॉनी कदरन आयि लतुमोंड करनु। गामन हुंदि श्रोदि गरु आय छॅकरनु। पाथुलि वतु पदयन बनेयि तीलु सडकु, राम लीला चॅज मंदुछिथ, नानि—बुडिबब गयि ह्यबुंगु, गाम आय श्रोकान तु टम—टमन लोग चलेजाव। यि छु ज़िंदगी हुंद अख हकीकी अहसास यथ ज़्यव दिवान सुनीता जी छय लेखान:—

शहरन ज़र प्यव शोरुय शोर
रॉवुय कुकिलन हुंज़ पहचान

दमफुटि शकलन हुंज़ बस्ती
बासान कुनि छुनु ख्वश इनसान

बसनस लसनस किच़ तरसान
बस्ती गॉमुच़ येति वॉरान

जदीद दौरस मंज़ यिम माशरिती तबदीली रोनुमा छि गछान। या गॉमुच़ छि तिहुंद सेदि—स्योद असर किथु छु गज़लि हुंदिस रिवायती ज़ॉविजारस हॅकीकॅच़ नखु अॅनिथ बुतुरॉच़ हुंद क्रेछर तु मेछर बखशान। अॅमिुक अहसास छु सुनीता जी हुंदयन केंच़न गज़लन हुंदि शार पॅरिथ पानय स्पदान। कुनि छि वजूदि मसॉयिल व्यच़ारुकि ऐतबारु गज़लि नव्यर बखशान तु अथ

तजरूबुक तु बावॅच़ हुंदि थज़रूक अहसास करनॉविथ ज़नति मानसर श्रान करुनावान। वुछितव यिम केंह शार किथु छि परनवॉलि सुंद ह्यस ज़न तु मुहिथ निवानः—

पॉरिज़ानुय डॅज तु चेशमन आब होख
पान पनुनुय अज़ मे अज़मावुन पेयम

दग मे चॉनी टॉठ छम इकवटु ज़रव
स्वख च़े क्युत पनुने हिसुक थावुन पेयम

त्रटु ति चाजम मंदिनेन गटुकार वुछ
ग्रटु ति द्रायस कूत व्यतरावुन पेयम

बागि छा मेय प्रथ योगस मंज़ ज़िंदु दज़ुन
व्वन्य मे तन्दूरुक तच़र छावुन पेयम

नीलुवठुसुय छव्ख कॅंडिथ वन ब्वछि च़ल्या
किनु थज़र ललि हुंद मे पलि पावुन पेयम

हकीकथ बयॉनी या विहि तुलुवुनि तनज़ियि बावथ छय सुनीता जी हुंदयन गज़लन प्रेयवुन नोव अनहार बखशान। यि तनज़ छु कुनि अॅशकु व्यवहारस सुत्य वाबस्तु तु कुनि खॅंडि फुटि इन्सॉनी जज़बस सुत्य। कथन हुंद खॉलिस अहसास छु दगि हुंदि त्यंगल वुह्निावान। शहरन हुंद हूलहालय, तेज़ फैलाव, मिशीनी दौरुच दव—दव। नकली ज़िंदगी ज़ुवुनुच मजबूरी तु पराजय हुंद अहसास। यहय छय अॅज़िचि दौरुच पहचान। मिशीनि चोप इन्सान कलि कापि सान, हदु प्यठयि

बेयि अकि गज़लि हंदि यिम शार वुछितवः—

टेछर ज़िंदगी हुंद छु हिरि वालुनस क्युत
ब्वछर गोछ़ नु हॉवी गछुन गालुनस क्युत

छि लाचारगी आवुरॉविथ थॅविमुति ॲसि
नफ़्च़ ऑस वॅहरिथ छु ध्यव पालुनस क्युत

न पशनुय, न मातम, न क्रेशुन, न रोशुन
जिगर यां तु गोछ़ त्यूत बोड़ च़ालुनस क्युत

सुनीता जी हुंदिस लोलु व्यवहारस छे पनुनि तेह, पनुन आसुन, पनुन आकर्षण, पनुनि नज़ाकत, पनुन वछ वुशनेर। बाज़े छय ॲछन हुंज़ तुलुत्रावुय, वछन ज़्यव बखशान तु इबारत छय हृदयकिस ऑनु पॅटिस प्यठ अयां स्पदान। बोंबरु गँगुराय या पोंपुरि गथ, फुलयि यावुन या बुलबुल मच़र, नीजि सब्ज़ार या आरु ग्रज़ुन, कॅतिजि बोलबोश या विगिनि वनवुन लय वुज़ुनावान, अथु ग्रटस पिहुन या यँद्र कतुन, गरज़ प्रथ मॉरिमोंद च़्युह छु ॲशकु वाल्यन मॉलु फिरवान। दावस छि लगान आशक तु वावस अथि छि सोज़ान शेछ। करार छु ह्यवान छ़्यूफ तु यकरार छु बनान खाब। अख—अख गॅर छय बनान कॅहरि अज़ाब तु आशक छि स्पदान फलवॉय। गज़ल छय यिमन अनमोल च़िह्यन (च़िह्यन) बरान लोल। सुनीता जी हुंद्यन ॲशकिया गज़लन मंज़ छि स्यठाह खूबसूरत च़िह्यन ज़्यव दिनु, आमुच़। यिमन गज़लन हुंद मजॉज़ी पहलू छु स्यठाह जानदार, प्रेयवुन, पछ़यिवुन, ज़ेरवुन। यि छु ज़ीर दिथ ज़नति न्यनद्रि वुज़ुनावान, लयि अनान तु कवयित्री सुन्दि

हालि दिल बयान कॅरिथ हसीन अहसासातन कथु करुनावान ज़्यव दिथ बोल्नावान, लोल वरतॉविथ जानानस ल्वलि लल्नावान। तसुंज़ अख खूबसूरत याद, वसलुकि रंगीन चि़हि, कथु चा़क, नज़रन हुंज़ तुलत्राव, गाहे छ्वपु तु गाहे वुठ़ कुमजार छु ह्र्दयकिस समन्दरस मौजूज़न बनावान, यि गयि अख कथ। ज़िंदगी हुंद अख पहलू। लेकिन वुहमि सॅदी हुंदिस दोयमिस पंचुहलिस मंज़ अयि गज़ल कुडुर ज़िंदगी स्यठाह नखु। ज़ेहन गव आवुर कथन मानि चा़रान तु खुरि लद वतन हुंदि ठॅरि नाहनावान। ज़िंदगी हुंद्यव ग्वनाहगौ मसॉयलव, ज़ॉती तजरूबव तु मुशाहिदन ओन गज़लि हुंदिस मिज़ाज़स मंज़ बदलाव। गज़लि प्रॉव अख नॅव हयथ तु ज़िंदगी। सुनीता जी हुंदिस कलामस मंज़ ति छु यि सेहतमंद बदलाव नज़रि गछा़न। स्व छय ज़मानस सुत्य–सुत्य लरि–लोर ब्रोंह पकान। ज़ॉती तजरूबन, सोंच फिकिरस ति टेठिस पज़रस गज़लि हुंदव शारव दॅसि आकार बखशान। स्व छय रिवायत ति पालान। लोल ति वरतावान, हसास तजरूबन हुंज़ बावथ ति करान तु सुत्य ज़ेहनुकि दॅरीच यलु त्रॉविथ तु कथन माने चॉरिथ गज़लि हुंद्यन शारन व्यचा़रुकि ग्वबिरु तु सनिरु सुत्य म्वल खारान। मसलन यिम केंह शार छि गोरि तलब:–

लफ्ज़न मंज़ अज़ कॉद बु करुहथ
अनहारुक वोन आसुन लॉज़िम

जज़्बातन हुंद सीर रछव अॅसि
अहसासुक नखु आसुन लॉज़िम

पछ़ रॅछरावनि क्रॉठ कथा छय
ज़ेहनस व्वंदु डखि आसुन लॉज़िम

मंज़ सकून पज़ीर। अनन्तनागु डिग्री कालिजि प्यठ छुन 1986-87 ई॰ मंज़ बी॰ए॰ पास कोरमुत तु खांदर कोरून 1992 ई॰ मंज़ तु बालकृष्णा छुस दयन ध्युतमुत ख्वनि ललवुन। स्व छय अख ग्रहस्थी ज़नान, श्रोदि कॉशरि बट्ट गरुक्य सॉरी लवॉज़िमात पालान तु ज़िंदगी बामाने बनावनु खॉतुर अदबुच साधना करान। स्यज़रा—पज़रा तु श्वज़रा छुस भागि आमुत तु अदबी महफिलन मंज़ छय अज़कल सरगरमी सान हिसु निवान। अॅछन मंज़ छिस अड्डफॅलि खाब र्‌वान—द्‌वान। भर्था छुस लोल वोल, कदुरदान तु माय बोरूत। योह्य छु वजह फ्वलवुनि लालुज़ारुच यँबुरज़ल बॅनिथ छय शब्दु साधनाय सुत्य माहौल मुशकावान। यि छु दरअसल तस दयि सुन्द ध्युत, अँदरु वुज़ुनि गाहे छय महबूबस सुत्य हमकलाम स्पदान, गाहे तस सालमॅति सुन्दि ग्वन तु सिफत गँज़रान, गाहे खतु खालुकि तॉरीफ करान, गाहे तिहिंदि अमारु पोशन मालु करान, गाहे गछि कुठिस फर्श मखमल कॅरिथ ब्रंज़्यि गँज़रान, गाहे लरि पान सॉविथ राज़ि दिल बावान, गाहे मनुनावान प्रानि कथु याद पावान तु गाहे ज़मानुकि सितम व्यतरिथ अॅछव म्वखतु हारान तु हसीन खाबन पनुनेव अथुव म्वछि मूरन करुनस प्यठ मजबूर स्पदान। लेकिन सुनीता जी हुंज़ गज़ल छिनु इशकु व्यवहारस तानि महदूद। तॅमि सुंज़ सोंच फिकिर छु अकवुहिमि सॅदी हुंदिस गट्ट ज़ोलिस तु नवि साम्राजवादी निज़ामुकिस ज़लरि ज़ालस मंज़ हेयनु यिथ तु ब्रोंह पकनुच कल गॅनिरावान। तसुंद ज़हन छु बालेंग आसनस सुत्य बेदार। स्व छय ज़िंदगी हुंद प्रथ म्वलुल च़्यूह जुवुन यछान तु जुवनु खॉतरु छु आचार, व्यचार तु लोल त्रेशवय न्यहायत ज़रूरी। तसुंज़ लोल बावथ छय नोजुक, जज़बॉत्य, पुर कॅशिश तु पुर अशक, अथ छुनु कांह शख। निहायत सादगी सान बेजिजक छय स्व पनुन राज़ि दिल तु

मोती लाल साकी, अर्जन देव मजबूर, मखन लाल कंवल, प्रेम नाथ शाद, जौहर लाल सरुर, शम्बूनाथ बट्ट हलीम, कॉशी नाथ बागवान, बाल कृष्ण संयासी, मोती लाल नाज़ तु सुनीता रैना वगॉरु शॉयर्व कॉशिरि गज़लि लोल वरतोमुत तु वकतुकि सोंच तु फिकिरि सुत्य मुतॉस्रि स्पदिथ नोजुक जज़बात तु असासातन मंज़ व्यचारुक गुलालु फ्वलु रोवुमुत। ज़रूरत छे येमि कथि हुंज़ कि अॅज़्यकिस यथ खुर्‌यलद बंदूक्य वरतावस मंज़ स्पदि गज़ल ठोस ज़िन्दगी हुंदिस तोंतल कनिव्य पॅथरिस प्यठ कदम ठहरावनस युग्य तु हवहस गेजि गंडनु बदलु कॅर ज़िन्दगी हुंद यर्थाथ याने पज़र ज़िन्दगी हुंद श्रृंगार। लुख वॉत्य ज़ूनि प्यठ तकनीकु कि तजरुबॉति दोरु मंज़ न्यबर निरिथ छु अज़ इंसॉनी सोंच परमपरा वादी विशवासन वलगतुन दिवान। पथ रोजुन गव मौत नालुमति रटुन।

बु वनु यि कथ वस्कु सान कि सोन अज़कलुक कॉशुर गज़ल गौ—शॉयिर छु वखतुच नज़ाकथ समजिथ गज़लि हुंद प्रथ शार व्यचारुकि यारुबलु नाँपुनावान। ज़रूरथ छे कि ज़िंदगी हुंद शिठन्यार तु वुशनेर, क्रेछर तु मेछर, कामयॉबी तु नाकामयॉबी, सॉदिल तु ठॅगिल, ज़्योन तु मरून, फुलयि यावुन तु कॅड्यि ज़ाल, नज़रि करम तु दादि स्वखन दिन असि ज़िंदगी जुवनुच प्रेरथ ति क्याज़ि सारिवुय ख्वतु हसीन छि ज़िंदगी जुवनुकि केंह म्वलुलि चिहि।

वुनिसताम कॅर सुनीता जी त्रेय शारु मजमु छाप "चिनार के आँसू" 1998 ई॰, "रिहिज याद" 2001 ई॰, "स्वंज़ल" 2003ई॰, "पोत ज़ूनि वॅथिथ" छु युहुंद चूरिम मजमु, गज़लन हुंज़ सोंबरन। सुनीता जी छेय 1967 ई॰ अनन्तनागु ज़ामुच यानि मालिनि छिस अनन्तनागुकि तु बागुनि छेय आमुच कमराज़स मंज़ तु वुनिक्यन छे शालीमार गॉडन साहिबाबाद, उत्तर प्रदेशस

व्यचार

यथ कथि छुनु कांह ति शक कि गज़ल छेय अज़कलचि कॉशिरि शॉयरी मंज़ बावुच़ हुंद अख पुर असर तु पुर कॅशिश ज़्ररयि। चाहि अज़ कलुक ऑलिम तु ऑक्तुल शॉयिर कॅर्यतन शार गरनुकि तु परनुकि रंगारंग तजरुबु। अलकट्रानिक मीडियाचि खॉहिशन मुताबिक बदुल्यतन सु पनुन रंग तु रूप तु कॅर्यतन नाटक। गज़ल छु अज़ ति तस हयॉती हुंद जाम चावुनावान। ज़न तु व्वटि अनान, नारु ब्रहन पान छेपि दिनुक होसलु दिवान। अॅछव बोलुनावन। म्वखतस मालु करनावान। बाल छ़ँडिथ बालु यारस प्यठ जानि अॅज़ीज़ि निछावर करनावान। वेह व्वतरुनिच तेह बख्शान। बालु दामुन्य वॅन्य द्यावुनावान। ज़ेहनुक्य दॅरीचि यलु त्रॉविथ असमॉन्य वुडव करनु बदलु ज़िन्दगी हुंद ट्योठ मोदुर प्रज़ुनावनुच कल कडान।

हतु बॅद्यन वॅर्यन हुंद सफर तय कॅरिथ फारसी तु उर्दू ज़बॉन्य हुंद प्रानुवार नालु कॅडिथ तु दूर छॅकिथ छु अज़ कॉशुर गज़ल न सिरिफ बालेंग स्पदुनुच चेनुवन दिवान बल्कि हयत तु मोज़ू इतबारु हसास लुकन हुंद द्यान पानस कुन फिरवान। मरहूम मोती लाल साकी सॉबन वोन कि जिनाब रहमान रॉही छु कॉशिर गज़लि हुंद इमाम तनु गॉयि वॅरिय त्रुहमरु। अज़ छुनु कॉशिर गज़ल कॅशीरि ताम महदूद बल्कि कॅशीरि न्यबर उदमपूर, राजोरी, जैमि, पंजाब क्यन केंचन शहरन, हिमाचल प्रदेश तु दिलि मंज़ ति छि कॉशिर गज़ल हुंदिय दिलदार अथ शारु सिंफि वछ़ि वॉलिजि लोल बरान तु ज़ेवि प्यठ ह्योन लायख इज़ाफ करान। पॅत्यमेन पंदाहन वॅर्यन मंज़ छु कॅशीरि न्यबर मरहूम

पोत ज़ूनि वॅथिथ मोत बोल नोवुम
दग ललनॉवुम दयि सुँज़ि प्रेये
ललि–ललि करान लल वुज़नॉवुम
मीलिथ तस मन श्रोच़्योम देह

—ललद्यद

तफसील

किताबि हुंद नाव	:	पोत ज़ूनि वॅथिथ.....
मुसनिफ	:	सुनीता रैणा पंडित
तेदाद	:	500
छपन वॅरी	:	2004
म्वल	:	Rs. 250
कम्प्यूटर कम्पोज़िंग	:	रिंकू कौल (2595136)

किताब मेलनुक पताहः—

1- वैभव, प्रकाशन, सूर्य विहार, बोड़ी जोम।

2- महागुन अर्पाटमेंट, शालीमार गार्डन, साहिबाबाद, यू॰पी॰।

3- किताब घर, कनाल रोड जोम।

4- किताब घर, मौलाना आज़ाद रोड, सिरीनगर।

पोत ज़ूनि वॅथिथ.....

सुनीता रैणा पंडित

महागुन अर्पाटमेंट, शालीमार गार्डन,
साहिबाबाद, यू०पी०

पोत ज़ूनि वॅथिथ.....
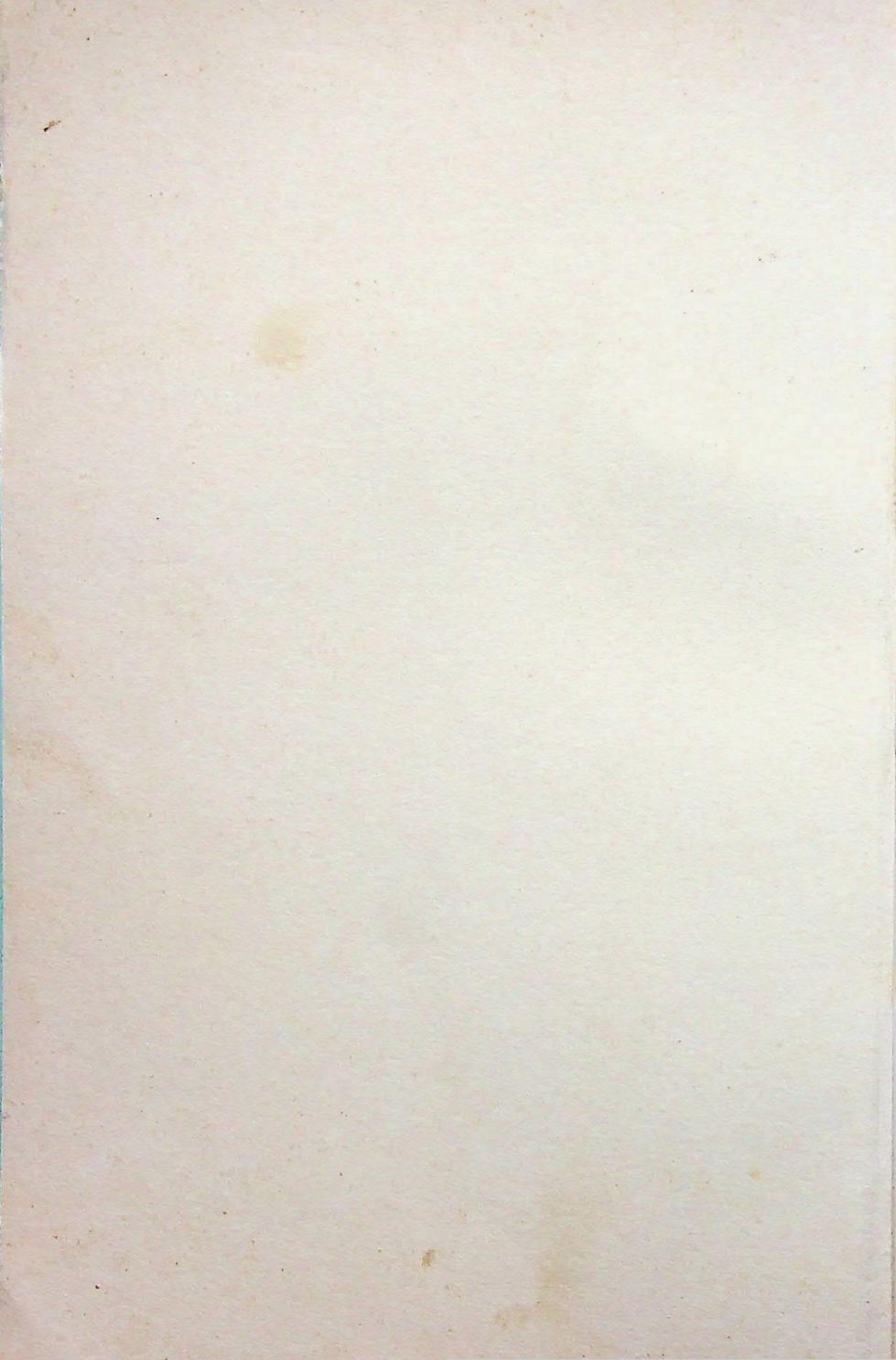
Sunita Raina Pandit
Born April 1967

Author of

- *Chinar Ke Ansoon-1988 (Hindi Poetry Collection).*
- *Rihij Yaad-2001 (Kashmiri Poetry Collection),*
- *Suanzal-2003 (Kashmiri Poetry Collection).*

.............Sunita shows remarkable dexterity in Ghazal. Her passion for rhythm and intense nostalgia in cascading rhymes combine to produce a distinct feminine style that is quite recognizably sunita's own.....................................

Encyclopedia of Indian Literature
Vol 5 Revised Sahitya Akademi
New Delhi- (India)